

Viherympäristö

ympäristösuunnittelun, -rakentamisen
ja -hoidon ammattilehti

5 | 23
15,00 €

SAAVUTETTAVA VIHREÄ
Selkeys ja selkokieli opasteissa

**Viheralan osaaminen
TÄYTEEN KÄYTTÖÖN**

KÄYTTÄJÄN KATSE

– Miten viheralueet koetaan?

SAFE TO PLAY

Leikki- ja lähiliikunta-alueiden turvallisuuden johtava asiantuntija.

Leikki- ja lähiliikunta-alueiden turvallisuudesta huolehtivien koulutukset talvikaudella 2023-2024

	Ruotsinkielinen	24.10.-1.11.2023
	Suomenkielinen	14.-22.11.2023
	Norjankielinen	28.11.-6.12.2023
	Englanninkielinen	9.-17.1.2024
	Suomenkielinen	9.-17.4.2024

Huoltohenkilöistä tarkastajiin!
Kysy määrälennusta. kauppa.s2p.fi

7 000 tehtyä tarkastusta

Inspector on moderni
mobiili tarkastussovellus
joka opettaa tekijäänsä
ja luo raportin.

20 käyttäjäorganisaatiota

Management on tehokas
jestelmä tiimin töiden
suunnitteluun ja
aikatauluttamiseen.

Käyttöönnotot 10/2023 alkaen

Vika.fi on tuliterä
tiedonkeruu- ja rapor-
tointityökalu ylläpidon
tehostamiseen.

Viherpäivät & tekniikka

Jyväskylän Paviljonki 14.-15.2.2024

VIHERVUOROISUUS – HYVINVOINTIA MOLEMMILLE

Olet lämpimästi tervetullut Viherpäiville 14.-15.2.2024!
Pääsemme taas tapaamaan kasvatusten viheralan tärkeiden asioiden äärellä; kohtaamaan kollegoita ja oppimaan uutta!

Vuoden 2024 Viherpäivien teema pohtii vastavuoroisuuden merkitystä viheralalla. Miten voimme entistä paremmin ottaa huomioon vihreän ympäristön ja mitä voimme vastaavasti tarjota ympäristölle hyvityksenä sen ihmiselle tuottamista palveluista?

**Viherpäivien Early
Bird -hinnat 31.10.
asti -10%**
**Lisätiedot ja liput:
vyl.fi/viherpaivat.fi**

Seminaariohjelma

TIISTAI

Pre-seminaarit

13.2.2024

12.00 – 19.00

Viherympäristöliiton ja Rakennusteollisuuden yhteistyöseminaari

Pinta- ja kierrätysmaiden hyödyntämisen seminaari

KESY-työpaja

Vuoden Ympäristörakenne -kilpailun 2023 voittajan julkistamisseminaari

KESKIVIikko

14.2.2024

9.00-11.00 Ilmoittautuminen ja aamukahvi

Vihertekniikka-näyttely avautuu

ViherAreenalla tapahtuu!

11.00 – 12.30

Tervetuloa Viherpäiville!

Pirjo Sirén, VYL hallituksen puheenjohtaja

Ympäristöministeriön tervehdys

Adapting to Climate Change through Collaboration and Design

Amy Chester, Rebuild by Design (Lecture in English)

12.30-14.30 Lounas ja Vihertekniikka-näyttely

14.30 – 16.00 Rinnakkaisluennot A, B ja C

Iltapäivä jakautuu kolmeen eri teemaan,

ViherAreena sijaitsee Vihertekniikka-näyttelyssä

A Luupin alla: Maat ja kasvualustat

Maaperän ravintoverkko –
maaperän hoito ekosysteeminä
Dora Tkalec, AhlmanEdu

Kierrätyskasvualustalla toteutettujen
kohteiden seuranta

Heta-Maija Seppälä, Ramboll
Sari Knuuti, Helsingin kaupunki
Sirpa Mäkilä, Vantaan kaupunki

B Luupin alla: Vedet kaupungissa

Kokemukset avohulevesijärjestelmien
hoidosta

Anne Mannermaa, Espoon kaupunki

Haagapuron alajuoksun kunnostus
– monitavoitteinen virtavesihanke
Hanna Keskinen, Ramboll

C ViherAreenan luupin alla

ViherAreenan ohjelmassa paneudutaan
vihervuoroisuuteen eri teemojen alla.
Tule kuulemaan Viherympäristöliiton
ja Tieyhdistyksen yhteispuheenvuoroja
ajankohtaisista aiheista, kuten
paahdealueista ja lumitiloista. Lisäksi
ohjelmassa asiaa mm. valaistuksesta,
hulevesistä ja kiertotalousratkaisista.
Ohjelma päivittyy, seuraa tilannetta
verkkosivuiltamme!

16.00 Kuohuviinitarjoilu (sisältyy vain täyspakettiin)

19.00 Iltajuhla

TORSTAI 15.2.2024

9.00 – 11.30 Rinnakkaisluennot D, E ja F

Aamupäivä jakautuu kolmeen eri teemaan,

ViherAreena sijaitsee Vihertekniikka-näyttelyssä

D Luupin alla: Työ

More Attractive Green Sector?

Tuomo Vainikainen, VYL

Laura Roebrock

Edgars Neilands

Henrik Bos

(Session in English)

E Luupin alla: Yhdessä ihmisten kanssa

Osallistamisen hyvät esimerkit

Jere Nieminen, Villi vyöhyke ry

Involving Residents in The Riga
Psychiatric Hospital Garden Life Cycle
Ilze Rukšane (Lecture in English)

11.30-13.30 Lounas ja Vihertekniikka-näyttely

13.30 – 15.30

Queen Elizabeth Olympic Park – 10 years after

Neil Mattinson, LDA Design (Lecture in English)

Viherpäivät päättyy – Mitä jäi käteen?

Pirjo Siren, Taavi Forssell

F ViherAreenan luupin alla

ViherAreenan ohjelmassa paneudutaan
vihervuoroisuuteen eri teemojen alla.
Tule kuulemaan Viherympäristöliiton
ja Tieyhdistyksen yhteispuheenvuoroja
ajankohtaisista aiheista, kuten
paahdealueista ja lumitiloista. Lisäksi
ohjelmassa asiaa mm. valaistuksesta,
hulevesistä ja kiertotalousratkaisista.
Ohjelma päivittyy, seuraa tilannetta
verkkosivuiltamme!

Vihertekniikka saa
rinnalleen Talvitiepäivät.
Tule tutustumaan
suurnäyttelyyn!

* Ohjelmaa tarkennetaan syksyn 2023 aikana. Pidätämme oikeuden muutoksiin.

Viherpäivät &
tekniikka
Jyväskylän Paviljonki 14.-15.2.2024

Suurnäyttely: Talvitiepäivät & Viherpäivät ja -tekniikka 14.2.-15.2.2024

Talvitiepäivät

Talvitiepäivät kokoaa yhteen teiden, katujen ja yksityisteiden ammattilaiset, asiantuntijat, päättäjät, opiskelijat sekä kaikki tieasioiden vastuunkantajat Jyväskylään 14.-15.2.2024.

Jo 35. kertaa järjestettävät Talvitiepäivät tarjoavat inspiroivan foorumin ajatustenvaihdolle talven ja muuttuvien olosuhteiden asettamista haasteista ja innovatiivisista ratkaisuista.

Tapahtumassa pääset kuulemaan kokeneiden ammattilaisten innostavia puheenvuoroja ja oppimaan käytännön vinkkejä sekä tutustumaan ammattilaisnäyttelyyn ja työnäytöksiin.

Lue lisää: www.tiepaivat.fi

Viherpäivät ja -tekniikka

Olet lämpimästi tervetullut Viherpäiville 2024! Viheralan odotetuimpaan tapahtumaan kokoontuvat vihreän infran asiantuntijat ja ammattilaiset.

Vuoden 2024 Viherpäivien teema "Vihervuoroisuus – hyvinvointia molemmille" pohtii luonnon ja ihmisen vastavuoroisuuden merkitystä viheralalla.

Vihertekniikka-näyttelyssä teemaan sukellaan käytännönläheisesti ja soveltavasti, kun lähes sata näytteilleasettajaa saapuu paikalle esittelemään tuotteita ja ratkaisuja sekä kertomaan toiminnastaan.

Tule tärkeiden asioiden äärelle verkostoitumaan ja oppimaan uutta.

Lue lisää: www.viherpaivat.fi

Osastopaikkoja on vielä saatavilla – tiedustele paikkaa!

Viherpäivät ja -tekniikka: Jenni Roth, p. 044 9019153

Talvitiepäivät: Suomen Tieyhdistys, p. 020 786 1000

Tie vihreämpään infraan!

14.2.-15.2.2024

Jyväskylän Paviljonki

tapahtumat@tieyhdistys.fi
info@vyl.fi

Sisällys 5|23

16 **PAIKALLISUUS JA KOKEMUKSELLISUUS VIHERALUEIDEN HALLINNOINNISSA**

Voiko tämän osallisuuden ja kokemuksen yhdistää ekososiaalista systeemiä tukeväksi vuorovaikutukseksi viheralueiden hallinnoinnissa?

22 **MAISEMALABORATORIOITA**

Kirsi Mäkinen näkee monenlaisia tapoja hyödyntää ruotsalais-tanskalaisten tutkijoiden luomia metsikkömalleja.

28 **SAAVUTETTAVA VIHREÄ**

Selkokieli ja esteettömyys sopivat kaikille.

33 **TAVOITTEENA VIELÄKIN VIHREÄMPI PORI**

Miten kuulla asukkaita ja kehittää viheralueita, kun resurssit ovat tiukalla?

38 **VIHERALAN OSAAMINEN TÄYTEEN KÄYTTÖÖN**

Viherympäristöliiton strategia ohjaa kohti yhteistyön tiivistämistä muiden alojen kanssa ja viheralan asiantuntijatiedon vaikuttavuuden lisäämistä päätöksenteossa.

42 **VIHERALA HAKEE VOIMAA YHTEISTYÖSTÄ**

Seppo Närhi luotaa katseen viheralan identiteettiin ja yhteistoiminnan historiaan.

45 **MYSTERISHOPPAAJAT HAUTAUSMAALLA**

Kellonummen hautausmaa sai jo toista kertaa Green Flag Award -tunnustuksen. Mihin tuomarit kiinnittivät huomiota arviointikierroksellaan?

56 **JATKUVAA KASVATUSTA KUNTAMETSISSÄ**

Näkömä jatkuvan kasvatuksen talousmetsässä saattaa olla erilainen kuin mielikuvissa.

58 **HARJOITTELIJANA VIHERALAN YRITYKSESSÄ**

Jyry Lehto, 28 ja Elina Vainio, 51, kertovat työharjoittelustaan Viherkehä Oy:ssä.

Vakiot

9 **PÄÄKIRJOITUS**

10 **UUTISTORI**

26 **MIKÄ HANKE?**

36 **KURKISTUKSIA MAISEMAAN**

54 **TUTKITTUA**

61 **KOLUMNI: PIRJO SIREN**

62 **LUKEMISTO**

64 **OPI JA KOE**

”Mukautuvan kunnossapidon mallissa toteutettu osallisuus mahdollistaa ekososiaalisen vuorovaikutuksen kautta jatkuvan ja paikallisen kokemustiedon keräämisen.”

Sari Suomalainen
lehtori, rakennettu ympäristö,
Hämeen ammattikorkeakoulu

Outi Tahvonen
tutkijayliopettaja,
BIO tutkimusyksikkö.
Hämeen ammattikorkeakoulu
s. 16

”Tuomarien palaute antaa suuntaa alueen kehittämiseksi.”

Viia Löppönen
työnjohtaja,
Kellonummen hautaus toimi
s. 45

”On auennut uudenlainen maailma.”

Jyry Lehto
puutarhuriopiskelija,
Keuda
s. 58

Viherympäristö

Kannen kuva: Liisa Hyttinen

*Yksityiskohta Taru Mäkinen veistoksesta
Oi neitoperho Keravan vanhan
Kauppatalon puistossa.*

Viherympäristö-lehti, 31. vuosikerta
ISSN: 1237 – 0932

Julkaisija ja kustantaja

Viherympäristöliitto ry
www.vyl.fi
viherymparisto@viherymparisto.fi
www.viherymparisto.fi

Toimitus

Päätoimittaja Liisa Hyttinen
puh. 040 572 0299
liisa.hyttinen@vyl.fi

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

puh. 03 4246 5339
viherymparisto@atex.com
Tilaushinnat v. 2023 sis. 10 % alv
• kestitilaus 59 euroa, vain digi 57,60 euroa
• vuositilaus 74 euroa
• opiskelijatilaus 37 euroa, vain digi 33,60 euroa
• irtonumero 15 euroa

Ilmoitukset

Jenni Roth
p. 044 901 9153
jenni.roth@vyl.fi

Ilmoitusaineistot:

ilmoitukset@viherymparisto.fi

Kirjapaino

PunaMusta, Forssa 2023

Tämän lehden tilaajarekisteriä voidaan käyttää
suoramarkkinointitarkoituksiin.

Iseki -leikkurit teholuokat 20-50hv

**PATENTOITU
NELIPYÖRÄJOUSITUS**

**Leikkuunopeudet
jopa 20km/h**

**Mailman tehokkain robottileikkuri.
Toiminta-alue 75 000m²!**

Se ketterin!

KYSY LISÄÄ!

Jälleenmyyjät:

Kuopio/Itä-Suomi: Veljekset Heiskanen Oy

Turku/Varsinais-Suomi: Kone-Viitasalo Oy

020 7458 600

www.j-trading.fi

Kuva: Jenni Roth, polku Kotkan Isopuistossa

Nyt vaikuttamaan!

Tässä numerossa tarkastelemme sitä, mikä viheralueilla on tärkeää niiden käyttäjille. Näkökulma on erittäin olennainen, sillä ilman käyttäjiä viheralueiden rakentaminen ja kunnossapito olisi tarpeetonta.

Luonto pitäisi todennäköisesti aika ongelmitta yllä itse itsensä tässä ajassa, mikäli me ihmiset emme muokkaisi ekosysteemejä ja niiden elämää ylläpitäviä olosuhteita niin voimakkaasti. Rakennetut viheralueet ovat osa tätä muokkausta, mutta poiketen monista muista ihmistoiminnan osa-alueista, niihin sisältyy myös mahdollisuus korjata liiallisen ja vääränlaisen muokkauksen aiheuttamia luontotuhoja.

On tärkeää, että viherala on vahvasti mukana vaikuttamassa sekä rakennettua ympäristöä että luontoa koskevan lainsäädännön valmistelussa ja toimeenpanossa, alueellisessa maankäytön suunnittelussa sekä kunnallisissa kaavoitusprosesseissa. Hyöty viheralan ekologiaosaamisesta saadaan täyteen käyttöön vain sellaisessa yhteiskunnassa, jossa tämä osaaminen tunnustetaan ja sitä arvostetaan ylimpiä vaikuttamisen tasoja myöten. Tarvitaan sosiaalista, fyysistä ja taloudellista tilaa toteuttaa sitä, minkä tiedämme edistävän ihmisen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Viheralan yhteiskunnallisen roolin kasvattamista tukee selkeä, analysoitu ja oikein tulkittu käyttäjänäkökulma. Yhteiskunta muodostuu yksilöistä, joiden kokemukset ovat avainasemassa, kun perustellaan yhteistä hyvinvointia tuottavia maankäyttöllisiä ratkaisuja. Kun käyttäjätieto yhdistetään asiantuntijoiden ymmärrykseen ekosysteemien ja rakennetun ympäristön moninaisista tarpeista, saadaan kattava kokonaiskuva ja suunta viheralan kehitykselle.

Kannustan viheralan toimijoita pyrkimään aktiivisesti vaikuttamisen paikoille – ottamaan osaa julkiseen keskusteluun ja tuomaan viheralan näkökulman mukaan sellaisissakin yhteyksissä, joissa sitä ei välttämättä ole vielä totuttu kuulemaan. Oivana ohjenuorana toimii Viherympäristöliiton strategia, josta kerrotaan sivulta 38 alkavassa artikkelissa.

Viherala luo ratkaisuja tämän päivän polttavimpiin haasteisiin – ja saa syystä olla ylpeä siitä.

Kuva: Eeva

Liisa Hyttinen
päätoimittaja
liisa.hyttinen@vyl.fi

Kuva: Pixabay

Kunnilta poistettiin velvoite tehdä ilmastosuunnitelma

Petteri Orpon hallitus on perunut alle vuoden vanhan ilmastolainmuutoksen, joka velvoitti kunnat tekemään ilmastosuunnitelman. Ilmastosuunnitelman tekoon sai haakea valtionavustusta. Avustushaku on nyt suljettu, mutta avustuspäätöksen saaneilta kunnilta ei evätä myönnettyä avustusta. **LH**

Kuva: HAMK

Biohiilen pientuotantoon löydettiin ratkaisu

Lämmityskattilan modifiointi mahdollistaa biohiilen valmistuksen myös pientuottajille, kuten maanviljelijöille. Hämeen ammattikorkeakoulun FiksuHiili-hankkeen tuloksena syntyneen ratkaisun tuotantokustannukset saatiin pysymään maltillisina. Ratkaisu soveltuu pääasiassa tutkimuskäyttöön ja kokeiluja jatketaan. Biohiili soveltuu esimerkiksi maanparannusaineeksi, erilaisiin suodatusratkaisuihin ja jopa rehun parannusaineeksi. **Lähde: HAMK**

Kuva: Pixabay

Kasvikaasut ilmastomalleihin

Puista ja pensaista haihtuvat hiilivedyt ovat olennaisia ainesosia eteerisissä öljyissä, jotka haistamme vaikkapa ruohoa leikatessa tai metsässä kävellessä. Nämä kaasut edistävät pilvien muodostumista. Helsingin yliopiston ja Paul Scherrer -instituutin tuore tutkimuslöydös voi vähentää ilmastomallien epävarmuustekijöitä ja auttaa tekemään tarkempia ennusteita. **Lähde: Helsingin yliopisto**

Talonrakennus hyytyi – mitä kuuluu viher-rakentamiselle?

Rakennusala on ajautunut vaikeaan tilanteeseen maailmanpoliittisen tilanteen muutoksen ja sitä seuranneiden taloudellisten vaikeuksien myötä. Erityisesti asuntorakentamisen hankkeet ovat vähentyneet rajusti ja niitä on myös jäänyt kesken. Viheralalla vaikutukset eivät ainakaan vielä näy kovin voimakkaasti. Odotettavissa kuitenkin on, että rakennushankkeiden loppupäähän sijoittuvat vihertyöt vähenevät, kun nyt käynnissä olevat työmaat valmistuvat.

Kentän tilannetta kommentoi Viher- ja ympäristörakentajat ry:n puheenjohtaja **Jouko Hannonen**:

- Mitään dramaattista ei tähän mennessä ole havaittavissa. Joitakin hankkeita on peruttu tai siirretty toteutettavaksi myöhempään ajankohtaan.

Hannosen arvion mukaan talonrakennusalan kriisin vaikutukset tuskin näkyvät viheralalla merkittävästi vielä tänä vuonna. Tulevaan on kuitenkin hyvä varautua.

- Se tulee varmasti vaikuttamaan erityisesti niihin yrityksiin, jotka ovat sidoksissa asuntotuotantoon. Tilauksien ja toimeksiantojen määrät voivat vähetä hyvinkin paljon tai loppua kokonaan uudisrakentamisen osalta. Talouden muun kehityksen kanssa se lisää epävarmuutta.

Tulevan työtilanteen ja toimintaympäristön arvioiminen on vaikeaa, mutta Hannonen ei usko, että mitään talonrakentamisen tilanteeseen verrattavaa olisi näköpiirissä.

Suomen Maisema-arkkitehtiliitto MARK:n puheenjohtaja **Pia Kuusiniemi** on jo nähnyt työssään talonrakentamisen vaikeuksien vaikutuksia. Hän toteaa, että yksityinen asuntotuotanto seisoo ja hallitusohjelman takia on myös varovaisuutta sosiaalisessa asuntotuotannossa, mikä vaikuttaa pihojen suunnitteluun.

- Jotkin pihasuunnitteluun erikoistuneet maisema-arkkitehtitoimistot ovat joutuneet talonrakennuksen sakkauttamisen vuoksi vähentämään tai lomauttamaan henkilöstöä.

Kuusiniemi arvioi, että tämä vaikuttaa toteutettavien pihojen määrään noin 2–3 vuoden aikajänteellä. Myös suuria toimitilahankkeita on pysäytetty, koska rahoitus on kallista. Kuntasektorilla esimerkiksi päiväkotij- ja kouluhankkeiden osalta rakentaminen kuitenkin jatkuu vielä ennallaan seuraavina vuosina, uskoo Kuusiniemi.

- Ensi vuonna menee toteutukseen hankkeita, jotka on jo nyt käytännössä suunniteltu valmiiksi ja ovat laskenta-valmiudessa. Ensi vuosi siis mentäneen viherrakentami-

"Työntekijöiden koulutukselle olisi nyt oiva ajankohta."

Jouko Hannonen
puheenjohtaja
Viher- ja ympäristörakentajat ry

Kuva: Jenni Roth

Kuva: Jenni Roth

Suomen Maisema-arkkitehtiliitto MARK, Viher- ja ympäristörakentajat ry sekä Maisemasuunnittelijat ry järjestävät säännöllisesti yhteisiä työmaapäiviä, joissa ammattilaiset pääsevät perehtymään viherrakennuskohteissa tehtyihin ratkaisuihin. Elokuussa 2023 suunnattiin Espoon Nöykkiöön, jossa päiväkodin pihan suunnittelussa on panostettu erityisesti liikkumista ja oppimista tukeviin ympäristöihin.

Pia Kuusiniemi
puheenjohtaja
Suomen Maisema-
arkkitehtiliitto MARK

Kuva: Julia Weckman

"Viherrakentamisen tulevaisuus on suuressa kuvassa valoisa."

sessä vielä kohtuullisissa merkeissä.

Kuntasektorilla voi tulla ensi vuoden budjetissa infra- ja puistohankkeiden toteutuksiin lykkäyksiä, kun tämän vuoden alussa tapahtunut sote-palvelujen ja siihen liittyvien tulojen muutos aiheuttaa moniin kuntiin säästöpainetta. Valoa tunnelin päässä saattavat tuottaa hallituksen isot infrahankkeet ja niiden työllisyysvaikutukset.

- Silti nämä vaikutukset näkyvät viherrakentamisessa aloista viimeisenä ja vasta vuosien päästä. Jos rakennusalan konkurssialto vaikuttaa kuntatalouteen laajemmin ja yritysvero-

tulot laskevat, se myös vaikuttanee sitten kuntapuolen investointeihin, arvioi Kuusiniemi.

Sekä Kuusiniemi että Hannonen liputtavat myös toiminnan kehittämisen ja työntekijöiden kouluttamisen puolesta.

- Nyt kannattaa pyrkiä laajentamaan osaamista erityisesti LUMO-sisältöjen osalta, satsata hoitopalveluihin ja konseptoida niitä. Vaikka isoja investointeja ei olisi tarjolla, niin pienistä hoitopuroista voi tulla ihan kelpo liikevaihto, Kuusiniemi kannustaa.

Molemmilla on terveisiä myös vihertöiden tilaajille.

- Nyt on erittäin hyvä ajankohta tilata töitä. Materiaalien hinnat ovat tasaantuneet tai laskussa ja niiden saatavuus hyvää, toteaa Hannonen.

- Tässä suhdanteessa on vastuullista kilpailuttaa laadulla, jotta hintakilpailu ei aja myös viherrakentajia talousahdinkoon. Jos esimerkiksi peruskorjausten investointipäätöksiä ei voida tehdä, voidaan myös hoitoa kehittämällä saada paljon aikaiseksi ilmastoviisaasti, Kuusiniemi sanoo.

Pia Kuusiniemi uskoo, että nyt nähtävä taantuma jää kohtuullisen lyhyeksi.

- Mitä aktiivisemmin pyrimme kehittämään ja konseptoimaan alan liiketoimintaa vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin, sitä paremmin meillä menee.

Myös Jouko Hannonen on optimistinen:

- Olemme osa isoa maailmanlaajuista trendiä ja me pysymme tarjoamaan juuri nyt tarvittavia ratkaisuja. Tulevaisuus näyttää oikein hyvältä. LH

Rakentamisen Joutsenmerkki edellyttää biodiversiteettitekoja tontilla

Uudisrakentamiselle myönnettävän Joutsenmerkin kriteerit uudistettiin ja niihin lisättiin vaatimuksia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi rakentamispaikalla. Luonnon monimuotoisuuden säilymisen lisäksi Joutsenmerkin vaatimukset pyrkivät edistämään resurssitehokkuutta, ilmastovaikutuksen vähentämistä sekä myrkytöntä kiertotaloutta. Myös hyvä sisäilma ja rakentamisen laadunhallinta ovat keskeisiä. Uudisrakentamisen Joutsenmerkkiä voivat hakea rakennushankkeet, jotka koskevat toimisto- tai asuinrakennuksia, kouluja ja päiväkoteja sekä asuinrakennuksia, kuten pientaloja, kerrostaloja ja asuinrakennuksia luokiteltavia vanhuksille tai toimintarajoitteisille henkilöille suunnattuja rakennuksia. Uudet luonnon monimuotoisuusvaatimukset koskevat vain uudisrakennushankkeita. Korjausrakentamiselle on olemassa erillinen Joutsenmerkki-kriteeristönsä.

Lähde ja lisätietoja: joutsenmerkki.fi/kriteerit/089-uudisrakennukset

HUOMIOI AINAKIN NÄMÄ

1

EKOLOGIARAPORTTI

Luonnon monimuotoisuus tontilla tai hankealueella on arvioitava ja dokumentoitava ekologiaraportissa, jonka laatii biologin, ekologin, maisema-arkkitehdin tai vastaavan pätevyyden omaava henkilö.

2

TOIMENPIDESUUNNITELMA

Ekologiaraportin perusteella laaditaan kuvaus suunnitelluista toimenpiteistä olemassa olevan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä parantamiseksi tontilla rakennusvaiheen aikana ja sen jälkeen.

3

HOITOSUUNNITELMA

Hakijan on toimitettava kiinteistön monimuotoisuuden hallintaa koskeva suunnitelma ja luovutettava se tuleville asukkaille ja/tai kiinteistöhuollolle.

Seurakuntapuutarhurit koossa

Syyskuisten koulutus- ja neuvottelupäivien ohjelmassa tutustuttiin muun muassa hautauskulttuuriin muutokseen, ryhmäkasveihin sekä lannoite- ja nurmikkoasioihin. Ammattinäyttely järjestettiin Levon hautausmaalla. Vuosikokouksessa yhdistys kutsui puutarhaneuvos, hautaus-toimenpäällikkö **Risto Lehdon** yhdistyksen kunniapuheenjohtajaksi. Hän on tehnyt mittavan uran hautaus-toimessa, Seurakuntapuutarhurit ry:ssä sekä muissa viher- ja puutarha-alan järjestöissä. **Lähde: Seurakuntapuutarhurit ry**

Kuva: Virpi Vare

Kuva: Liisa Hytinen

Kuva: Pidä Saaristo Siistinä ry

Kuva: CO-CARBON-hanke

Hiilikortisto pihaille

CO-CARBON-hankkeessa on julkaistu hiilipuutarhuroinnin ohjekortisto. Vaikka kortisto on laadittu pientaloasukkaan tarpeisiin, on se käytettävissä myös taloyhtiöiden ja liikekiinteistöjen pihoil-la. Kortisto koostuu kuudesta kasvillisuuteen liittyvästä ja kaikkien asukkaiden ulottuvilla olevasta hiilipuutarhan tekijästä ja niihin liittyvistä pihan hoitosuosituksista. **Lähde: CO-CARBON-hanke**

Vesistöjen puolesta värikkäin tarroin

Mahanpuruja muovista -kampanja merkitsee kaupunkien katukaivoja, jotta niiden kautta tapahtuva vesistöjen roskaantuminen vähenisi. Pidä Saaristo Siistinä ry on yli 10 vuoden ajan keskittynyt tutkimaan rannoilta löytyvän roskan määrää, laatua ja reittejä vesistöihin. Viime kesänä yhdistys asensi muutamiin katukäivöihin myös suodattimet tutkiakseen, millaista roskaa niihin päätyy. Kaivoista löytyi muun muassa tupakantumppeja, take away -tuotteiden kääreitä sekä muuta muovirooskaa. **Lähde: Pidä Saaristo Siistinä ry**

Kuva: Petri Asikainen

Kuva: Viitasaaren kaupunki

Hyvinvointivaikutus todettiin

Sipoossa 2015 käynnistetyn Terveysmetsä-toiminnan vaikuttavuustutkimuksen mukaan terveyskeskuksen ohjatut metsäryhmät kohensivat osallistujien psyykkistä hyvinvointia kliinisesti merkitsevästi. Iän, sukupuolen, vuodenajan ja sään ei havaittu vaikuttavan terveyshyötyjen saamiseen. Verrokkinä toimi liikuntaryhmä ilman luontoympäristöä. **Lähde: Terveysmet-sä / Luonnontie**

Tavarapyörä puistotöihin

Viitasaaren kaupunki on ottanut käyttöönsä tavarapyörän puistotyöntekijöille. Sähköpyörä hankittiin sekä kestävän kehityksen että puistotyön luonteen vaatiman liikkumisen tarpeen vuoksi. Viitasaari on panostanut ilmastotyöhön ja liittyi vuonna 2022 valtakunnalliseen Hinku-verkostoon. **Lähde: Viitasaaren kaupunki**

Ulkoalueiden suunnittelun messut lokakuussa

Kansainväliset ulkotilojen, urheiluja liikuntatilojen messut järjestetään 24.–27. lokakuuta Saksan Kölnissä. Noin 450 näytteilleasettajaa esittelee tuotteitaan esimerkiksi leikkipuistojen, ulkoliikuntapaikkojen ja urheilutilojen suunnittelijoille. **Lähde: FSB-cologne.com**

Kuva: FSB

Kuva: LeikkiSet Oy

LeikkiSetin toimitusjohtajaksi Tommi Törmänen

Tommi Törmänen (kuvassa oikealla) vastaa jatkossa LeikkiSet Oy:n johtamisesta ja kasvustrategian toteuttamisesta. Törmäsellä on yli 16 vuoden kokemus Lappset Group Oy:stä. Tomi Mäkilä jatkaa yrityksen kaupallisena johtajana, vastuullaan talousohjauksen kehittäminen, puitesopimukset ja julkiset kilpailutukset. **Lähde: LeikkiSet Oy**

Kuva: Turf Gamechanger Oy

Turf Gamechanger esittelyssä

Turf Gamechanger on suomalainen innovaatio, jonka keskiössä ovat kentänhoitolaitteiden yhdistäminen ja ryhmittely, niitä ohjaava koneautomaatio ja taustajärjestelmässä jalostettu data (IoT). Kun perinteisesti golfkentillä tarvitaan useita erillisiä laitteita, syksyn aikana työnäytöksissä kiertänyt hoitokone tekee jopa kahdeksan hoitovaihetta yhdellä ajokerralla. **Lähde: Turf Gamechanger Oy**

Kuva: Jenni Roth

Kekkilä etsii VYRALaista palkittavaa

Kekkilä Kunniakirja – Vuoden Ympäristörakentaja myönnetään Viher- ja ympäristörakentajat ry:n jäsenyrityksen ansioituneelle työntekijälle tai yrittäjälle. Saaja julkistetaan VYRA:n koulutuspäivillä Hyvinkäällä 23.11.2023. **Lähde ja lisätiedot: Kekkilä, hannu.saranko@kekki-la-bv.com**

Kuva: Jenni Roth

Toimia työkyvyn ylläpitoon

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Liikkuva aikuinen -ohjelma on laatinut yhdessä työelämän ammattilaisten kanssa viisi ratkaisua lisätä terveyttä, työ- ja toimintakykyä sekä työhyvinvointia liikkumisen keinoin työelämässä.

Ratkaisut edellyttävät yksilön lisäksi toimenpiteitä sekä työantajilta että yhteiskunnalta. Ratkaisuehdotukset on koottu päättäjille suunnattuun oppaaseen.

Oppaan mukaan istumatyötä tekeviä on Suomessa noin 1,7 miljoonaa. Istumisen ja paikallaolon riskit vähenevät, kun kävelee kahden minuutin ajan kerran tunnissa. Suomalaiset viettävät valvellaoloajastaan suurimman osan istuen ja makoillen.

Fyysisesti kuormittavaa työtä tekevillä on muita enemmän tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvia sairauspoissaoloja. Hyvä fyysinen kunto sekä lihaskuntoharjoittelu ennaltaehkäisevät ja hoitavat näitä sairauksia.

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajan selvittämään, tunnistamaan ja arvioimaan työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvat vaara-, haitta- ja kuormitustekijät yhdessä henkilöstön kanssa. **Lähde: Liikkuva aikuinen**

Kuva: Viivi Kaasonen, WWF

Rudukselta kiviainesta kosteikkoihin

Siuntioon valmistuu VALUTA 2-hankkeessa 0,7 hehtaarin kokoinen kosteikko. RANKKU-hankkeessa Raaseporissa rakennettava vesienhallintakokonaisuus koostuu 0,75 hehtaarin kosteikosta, laskeutusaltaasta sekä pohjakynnyksistä. Kosteikkojen kivetyt pohjakynnykset mahdollistavat muun muassa kalojen ja muiden vedessä elävien eliöiden vapaan liikkumisen ylävirtaan. Rudus lahjoitti kohteisiin käytetyn kiviaineksen. **Lähde: Rudus Oy**

Puutarhaliitto suunnittelee leikkauksia toimintaansa

Puutarhaliiton hallitus esittää isoja muutoksia marraskuussa pidettävään edustajistonsa kokoukseen. Tavoitteena on karsia pois kannattamattomia toimintoja.

Puutarhaliiton talous on kiristynyt vuosien kuluessa, mutta tilanne on vaikeutunut entisestään kustannusten voimakkaan nousun ja toisaalta tulovirtojen ehtymisen johdosta. Puutarhaliiton hallitus esittää, että yrittäjille välttämätön laatujärjestelmätyö siirretään omaan yksikköön, jolloin laatujärjestelmäpalveluita tarvitsevien tahojen vastuuta ja rahoitusta lisätään työn kehittämisessä ja hallinnoinnissa. Tulevien vuosien tavoitteena on, että Puutarhaliitto keskittyy harrastajayhteistyön kehittämiseen, tähän liittyvään hanketoimintaan ja viestintään. Kotipuutarha-lehdelle etsitään uutta kustantajaa.

Puutarhaliiton jäsenistöä edustava edustajiston kokous päättää uudesta suunnasta kokouksessaan 23.11.2023. Muutosten on tarkoitus astua voimaan asteittain vuonna 2024. Tällä on vaikutuksia myös 13 Puutarhaliiton työntekijän työsuhteeseen. **Lähde: Puutarhaliitto**

Kuva: Pixabay

Laatujärjestelmäpalveluita tarvitsevien tahojen vastuuta ja rahoitusta pyritään lisäämään työn kehittämisessä.

APURAHOJA

Nikolai ja Ljudmila Borisoffin Puutarhasäätiö sr. tukee mm. puutarha-alaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä.

Etusijalla vuonna 2023 ovat tutkimushankkeet ilmastomuutokseen sopeutumiseen.

Hakumenettely

Hakemus tehdään säätiön hakulomakkeella, jota voi tulostaa kotisivuiltamme. Säätiö ilmoittaa myöntämistään apurahoista ja stipendeistä helmikuun loppuun mennessä. Täytetty hakemus tulee olla perille toimitettuna **15. marraskuuta mennessä** osoitteessa:

Nikolai ja Ljudmila Borisoffin Puutarhasäätiö sr.
c/o Puutarhaliitto ry, Katarina Lassheikki,
Viljatie 4 C, 00700 Helsinki
(Tietoturvasyistä hakemuksia ei pidä lähettää sähköpostitse.)

Lisätietoja:

Asiamies Katarina Lassheikki, puh. 040 55 20 267
Varapuheenjohtaja Sven Engblom, puh. 0400 530 182
www.puutarhasaatio.fi

**-20%
OPISKELIJAT**

75,00
Viheralueiden suomalaiset perennat

33,00
Lahottajajäsenet kaupunkipuissa

UUTUUS

24,00
Lähi vihreän monet tekijät
Osa II: Yhteistoiminnan kehityskertomus

**-20%
OPISKELIJAT**

60,50
RAMS 2020 Viheralueiden kunnossapitoluokitus

**-20%
OPISKELIJAT**

82,50
Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021

Viherystöliiton kirjakaupasta löydät kirjat viheralan töihin, opiskeluun ja harrastuksiin.

Paikallisuus ja kokemuksellisuus viheralueiden hallinnoinnissa

Julkiset viheralueet tehdään asukkaiden käyttöön ja käyttäjinä asukkaat myös ottavat kantaa palveluihin ja kunnossapidon laatuun. Kokemuspohjaista ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta on sen sijaan vaikeampi tunnistaa, vaikka se voisi tuottaa uuden ulottuvuuden osallisuuden rakentamiselle. Kokemus on yksilölähtöinen ja heijastaa toimintaympäristön kulttuuria sekä havainnoijan arvoja, ja voi siten olla myös avain ihmisen paikkaan kiinnittymiselle. Voiko tämän osallisuuden ja kokemuksen yhdistää ekososiaalista systeemiä tukevaksi vuorovaikutukseksi viheralueiden hallinnoinnissa?

teksti: SARI SUOMALAINEN JA OUTI TAHVONEN

Osallistaminen on tullut osaksi julkishallinnon toimintaa maankäyttö- ja rakennuslain myötä. Osallistaminen kohdistuu kaavoitukseen ja luontevasti osaksi uudiskohteiden suunnitteluvaihetta. Viheralan arkikielessä osallistamisella tarkoitetaan nimenomaan suunnitteluvaiheessa tapahtuvaa osallistamista. Suunnitteluun osallistaminen voi olla virallista suunnitelmien nähtävillä pitoa internetsivuilla tai kyseisen kohteen vuorovaikutteista suunnittelua asukkaiden kanssa. Suunnitteluvaihe on kuitenkin lyhyt ajanjakso eikä esimerkiksi uusien asuinalueiden suunnitteluvaiheessa välttämättä tavoiteta tulevia asukkaita lainkaan.

Osallisuuden rakentamisessa on hyvä tarkastella viheralueen koko elinkaarta. Kunnossapitovaihe on elinkaaren pitkäkestoisin vaihe. Kunnossapitovaiheen osallisuuden voi luontevasti linkittää kasvillisuusalueiden kehittymiseen ja vaikkapa lähipuiston palvelutarpeiden muutokseen alueen ikäjakaman muuttuessa. Tarve kunnossapitovaiheen osallisuuden näkyä myös asukkaiden aloitteissa ja eri maissa toteutuneissa kokeiluissa. Esimerkiksi Suomessa tunnetaan puistokummitoiminta ja Torontossa yhden puiston kunnossapidon avustavien töiden kautta rakentunut osallisuus on laajentunut koko lähiyhteisöä eri tavoin tukevaksi toiminnaksi.

Hallinnointi käsitteenä kuvaa julkisten viheralueiden ko-

ko toteutusketjua kaavoituksesta hoitoon. Kun osallisuus ymmärretään osana hallinnointia, avaa se uusia osallistamisen tapoja erityisesti käytännön tekemiseen, ei vain suunnitelma-kuvien kommentointiin. Lähiympäristön asukkaat voivat ottaa hoitoonsa yksittäisiä istutusalueita tai jopa puiston osia. Myös kunnossapitoon kuuluvat korjaukset ja käyttötapamuutokset tarjoavat hyvän mahdollisuuden osallisuuden rakentamiseen alueen käyttäjien kanssa.

Kunnossapitovaiheen osallistaminen eroaa siis suunnitteluvaiheen osallistamisesta edellä mainitun käytännönläheisyyden lisäksi mahdollisuutena rakentaa osallisuutta pitkäjänteisesti. Pitkäjänteisellä toiminnalla voidaan myös kohdentaa toimintaa paikallista lähiluontoa kehittäväksi ja asukkaiden hyvinvointia tukevaksi.

HALLINNOINNIN PERUSTA

Viheralueiden hallinnoinnissa on keskeistä palvelujen tuottaminen yhdenvertaisesti käytössä olevien resurssien puitteissa. Hallinnointi sisältää myös alueen eri toimijoiden tunnistamista, verkoston johtamista sekä sitouttamista. Hallinnointi ei siis voi olla etukäteen yhdellä kerralla määriteltä toimintaa, vaan sen on jatkuvasti mukauduttava alueen käyttötarpeiden muutoksiin ja tuettava lähiluonnon elinehtoja ja ekologisen

>

Kuvat: Niko Riepponen / Espoon kaupunki

"Espoon kaupugin 'Penkin tarinat' on esimerkki paikkaan liittyvästä ja jaetusta kokemuksesta, joka tekee näkyväksi paikkaan liittyvän hetken.

Penkin tarinat on lisäksi hyvä esimerkki digitaalisuutta hyödyntävän paikkakokemuksen tunnistamiseen."

Kuva: Outi Tahvonen ja Sari Suomalainen arkisto

- Erilaisten kasvillisuusalueiden sukkessio eli jatkuva kehittyminen tarjoaa hyvän kehyksen asukkaiden osallisuuden rakentamiseen, sanovat Outi Tahvonen (vasemmalla) ja Sari Suomalainen.
- Monimuotoistamisen toimenpiteistä esimerkiksi niittyjen eri kehitysvaiheiden tunnistaminen ja niihin liittyvät hoitotoimenpiteet sisältävät käsityötä, joihin pitkäjänteinen asukasosallistuminen sopii hyvin.
Kuvassa Tahvonen ja Suomalainen ovat tutustumassa Versaillesin maisema-arkkitehtuurikoulutukseen syyskuussa 2022.

järjestelmän kiertokulkuja. Tämä hallinnointiin liittyvä mukautuvuus (adaptive management) tunnistetaan tutkimuksissa, ja se voi olla keskeinen tekijä nykyisten toimintatapojen uudistamisessa, jossa osallisuus on saamassa entistä merkittävemmän roolin.

Mukautuva hallinnointi seuraa jatkuvasti ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta, ja viheralueilla se liittyy luontaisesti kunnossapitovaiheeseen. Tämä tarkoittaa, että osallistamisen ja asukaslähtöisen toiminnan kohteet voivat, historiallisia arvokohteita lukuun ottamatta, jossain määrin poiketa alkuperäisestä suunnitelmasta, mikäli se tuottaa osallisuuden rakentamiselle merkittävää arvoa. Asukasosallisuus voi myös tuottaa tietoa mukautuvan hallinnoinnin seuraaviin vaiheisiin.

Viheralan ammattikunnan näkemysten mukaan paikallisuus ja asukasosallisuus nähtiin mahdollisuutena. Tästä käytetään Suomalaisen ja muiden (2022) tutkimuksessa "mukautuvan kunnossapidon mallia" (adaptive management of maintenance). Sen keskeisenä erona nykyiseen ajattelutapaan on se, että jatkuvan hoidon ja korjauksen vaiheissa asukasosallisuus on jatkuvasti mukana (Kuva1).

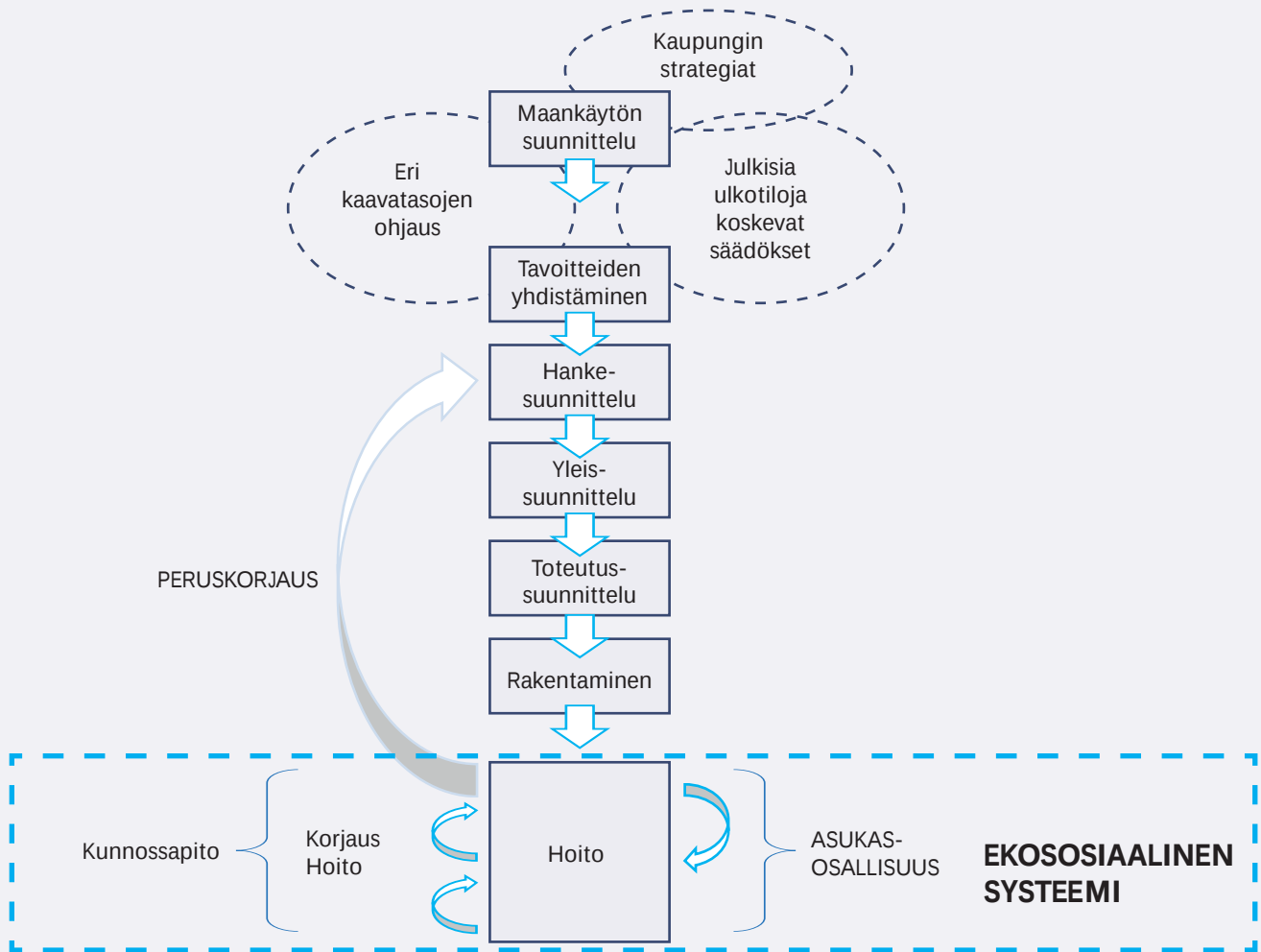
EKOSOSIAALISET SYSTEEMIT VIHERALUEILLA

Ekososiaalinen vuorovaikutus tarkoittaa sekä ihmisen saamaa hyötyä luontoympäristöstä että ihmisen samaan aikaan

tuottamaa hyötyä ekosysteemin toiminnalle. Systeemissä "sosio"-puolta edustavat yksittäiset asukkaat, asukasryhmät, yritykset, yhdistykset, kuntapäätäjät ja virkamiehet monimuotoisine vaikutusverkostoineen. "Eko"-puoli systeemisestä tarkoittaa yksittäisiä kasveja ja istutusalueita, taajamametsiä, yksityisistä pihoista muodostuvia pientaloalueita, selänteitä ja laaksoja sekä kaikissa näissä mittakaavoissa tapahtuvia energian ja materian kiertokulkuja. Erityisesti kaupunkiympäristössä tämä kahden tekijän vastavuoroisuus korostuu, sillä siellä luontaiset veden, ravinteiden ja hiilen kiertokulut rikkoutuvat herkästi rakennusvaiheessa ja tarvitsevat toimiakseen korjaavia toimenpiteitä. Ekososiaalinen vuorovaikutus tai siitä syntyvä kestävyys eroaa ekosysteemipalveluista juuri siinä, että se käsittää tasapainoiseen vastavuoroisuuteen perustuvaa hyvinvointia sekä ihmiselle että luontoympäristölle.

Ekososiaalisen kestävyysrakentamisessa on tärkeää panna nostaa kokemuksellisuuteen. Vahvan ja kokemuksellisen ekososiaalisen kestävyysrakentamisen nähdään olevan yksi mahdollisuus kestävyysvajeen kaventamisessa. Mukautuvan kunnossapidon malli kohdistuu kunnossapitovaiheessa tapahtuvaan pitkäkestoiseen osallisuuteen, johon tulisi yhdistää nykyistä määrätietoisemmin osallistaminen ja kokemuksellisuuden rakentaminen. Lisäksi asukkaiden paikallistuntemus voisi auttaa myös esimerkiksi kaupunkimittakaavaisessa luonnon monimuotoisuuden kehittämisessä, hulevesi- tai niittyverkostojen suunnittelussa ja erilaisten strategioiden toteuttamisessa.

>

Pitkäjänteisen asukasosallisuuden rakentamisessa kannattaisi panostaa kunnossapitovaiheeseen.

"Kokemus (affect) koostuu näkemisen lisäksi muiden eri aistien, kuten kuulo- ja hajuaistien aiheuttamista tunteista ja siten myös tuottaa tietoa ihmisen ja ympäristön vuorovaikutuksesta (Ulrich, 1983). Samassa tutkimuksessa tunnistettiin, että kokemus sisältää tunteita, jotka vaikuttavat toimintaan hyvinvoinnin edistämiseksi. Osallisuus (involvement) on siis syvempää ja vuorovaikutteisempää kuin osallistuminen (participation)."

Kuva: Pixabay

Kuva: Outi Jalvonen

Tanskalaisella kattopuutarhalla yhdistyy ruuan tuotanto, mehiläistarhaus ja huleveden hallinta.

PAIKALLISUUS ON VALTTIA

Viheralueiden asukaslähtöinen kehittäminen tarkoittaa asukkaiden kokemusten ja toiveiden kartoittamista. Käyttäjätutkimuksilla ja palautteita keräämällä saatua tietoa yleistetään viheralueiden kehittämiseen koko kaupungin mittakaavassa, mutta silloin se saattaa häivyttää paikkapohjaisen tiedon. Kuitenkin juuri paikallisuuteen perustuva tieto voisi olla uusimuotoisen osallisuuden perusta, ja sillä voitaisiin edistää paikkaan kuulumisen tunnetta sekä käyttäjien ympäristö- ja luontosuhdetta.

Paikkakokemus (a sense of place) tunnistetaan kaupunkisuunnittelussa hyvin ja sitä voisikin hyödyntää myös viheralueiden paikkakokemuksen elementtien tunnistamiseen. Paikkakokemusten tehokkaita keräystapoja on vielä vähän. Espoon kaupunki käynnisti 100 penkkiä -projektin, joka tarjoaa mahdollisuuden kirjoittaa paikkaan ja hetkeen liittyviä kokemuksia digitaalisesti. ”Penkin tarinat” on esimerkki paikkaan liittyvästä ja jaetusta kokemuksesta, joka tekee näkyväksi paikkaan liittyvän hetken. Penkin tarinat on lisäksi hyvä esimerkki digitaalisuutta hyödyntävän paikkakokemuksen tunnistamiseen. Tunnistaminen vaatii tietenkin vielä hallinnoinnilta tiedon tulkinnan.

Paikkakokemus ei ole pysyvä, vaan se muuttuu ajan ja olosuhteiden mukaan. Jatkuva muutos tekee mittaamisesta vai-

keaa, mutta se voi paikkaan sitoutumisen kautta edistää arvojen ja asenteiden muutosta ja siten esimerkiksi hoitotason muutoksen hyväksymistä. Paikkakokemuksen muutosta kuvataan esimerkiksi 3P-mallilla, joka yhdistää paikan (place), ihmisen (people) ja toiminnan (procedures) toisistaan riippuvaksi kokonaisuudeksi (ks. Switalski ja muut, 2023).

VIHERALAN KÄYTÄNTÖIHIN MUUTOKSIA?

Mukautuvan kunnossapidon malli tarkoittaa hallinnointiorganisaation roolin muuttumista johtamisen sijaan osallisuuden mahdollistajaksi. Tämä tarkoittaa viheralueiden kohdekohtaista hallinnoinnin suunnittelua ja osallistumismahdollisuuksien sisällyttämistä hallinnointisuunnitelmiin. Kohteen oma hallinnointisuunnitelma siis sisältää vuosittain tehtäviä toimenpiteitä sekä pitkän aikavälin tavoitteita, joissa asukkaat voivat olla mukana.

Osallisuuden mahdollistajina myös ammattilaisten osamisen tarve voi muuttua, koska jatkuva yhteistoiminta edellyttää vuoropuhelua asukastoimijoiden kanssa sekä heidän ohjaamistaan. Ehkäpä mukautuvan kunnossapidon mallissa voi syntyä uusia ammattitehtäviä kokemustiedon vastaanotossa ja analysoinnissa sekä osallistamiskohteiden valinnassa. Osallisuuden rakentamiskohteiden on oltava merkityksel-

ELPAC
KALUSTEET

City Design ZOID

city
DESIGN

lisiä sekä asukkaan kokemukselle että kohteen ekologiselle toimivuudelle, jolloin yhteinen tekeminen voi osaltaan esimerkiksi hillitä luontokatoa, tukea niittyverkostoa tai toteuttaa huleveden hallintaa.

Mukautuvan kunnossapidon mallissa toteutettu osallisuus mahdollistaa ekososiaalisen vuorovaikutuksen kautta jatkuvan ja paikallisen kokemustiedon keräämisen. Kokemustieto voi olla paikallisesti muille asukkaille jaettavaa, jolloin erilaiset havainnot tulevat näkyviksi. Viheralueiden hallinnoinnissa sen merkitys on myös moninainen. Se on perusteena paikalliselle kehittämiselle ja siten hyvinvoinnin edistämiseksi. v

Sari Suomalainen on Hämeen ammattikorkeakoulun lehtori ja työskentelee rakennetun ympäristön koulutuksessa.
Outi Tahvonen on Hämeen ammattikorkeakoulun tutkijajäsen ja työskentelee BIO tutkimusyksikössä.

Lisätietoa:
Suomalainen, S., Tahvonen, O., Kahiluoto, H. 2022. From Participation to Involvement in Urban Open Space Management and Maintenance. Sustainability.

Switalski, M., Galleguillos Torres, M., Gret-Regamey, A. 2023. The 3P's of place-making: Measuring place-making through the latent components of person, procedures and place. Landscape and Urban Planning.

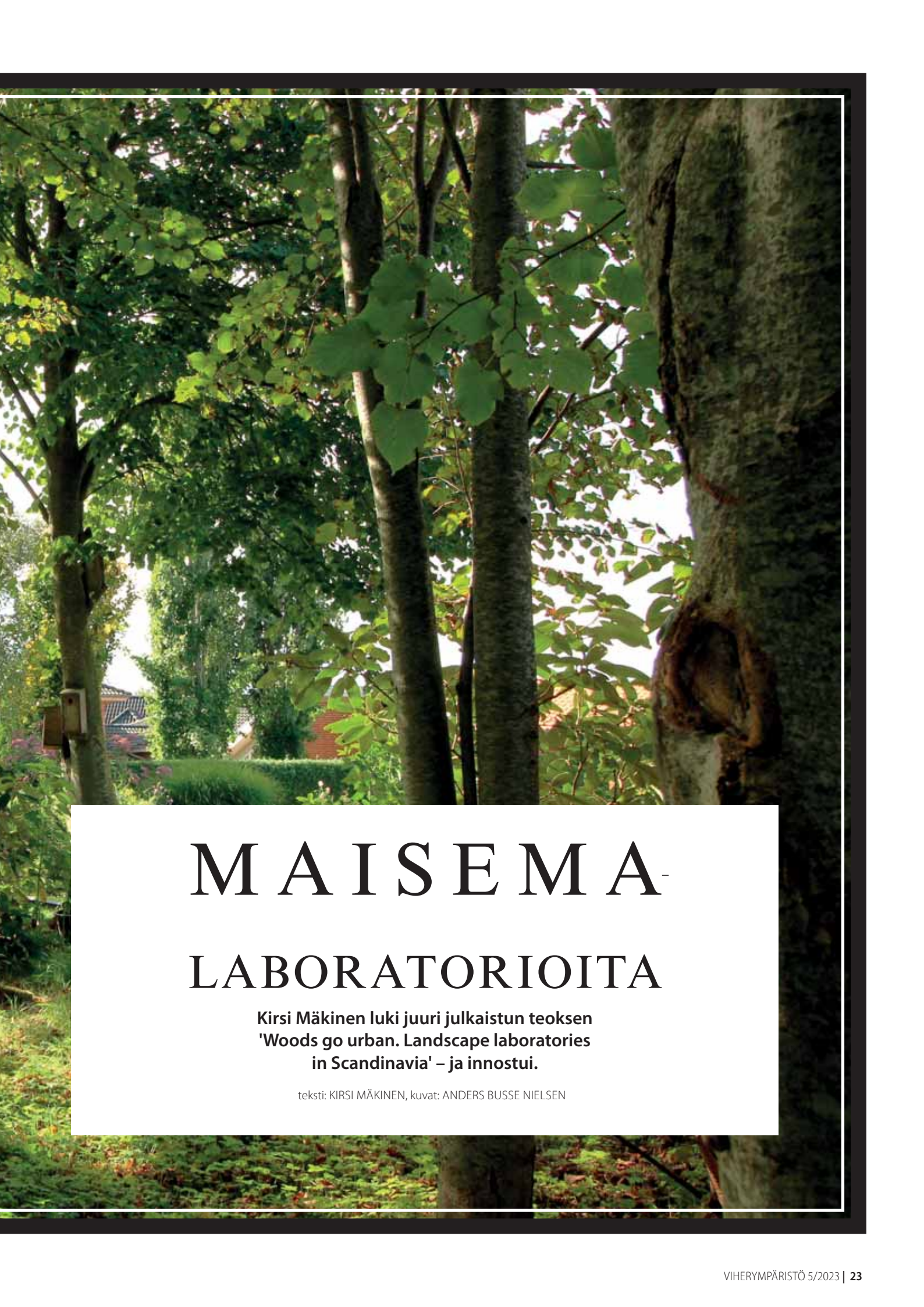
Ulrich, R.S. 1983. Aesthetic and Affective Response to Natural Environment. In: Altman, I., Wohlwill, J.F. (eds) Behavior and the Natural Environment. Human Behavior and Environment, vol 6. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-3539-9_4

kalusteet.elpac.fi

010 219 0716 | kalusteet@elpac.fi

Maisemalaboratorio Holstebrossa Tanskassa on integroitu asuin-alueeseen nimeltä Sletten, joka tarkoittaa suomeksi tasankoa. Siellä poistuminen pihasta merkitsee siirtymistä metsään. Valokuva on otettu syyskuussa 2022 – 20 vuotta alueen rakentamisen ja metsän istuttamisen jälkeen.

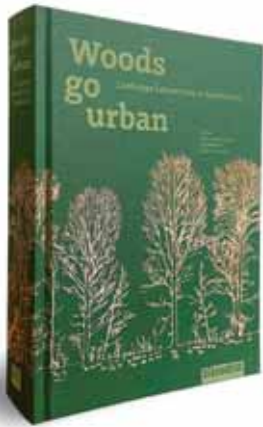

MAISEMA- LABORATORIOITA

Kirsi Mäkinen luki juuri julkaistun teoksen
'Woods go urban. Landscape laboratories
in Scandinavia' – ja innostui.

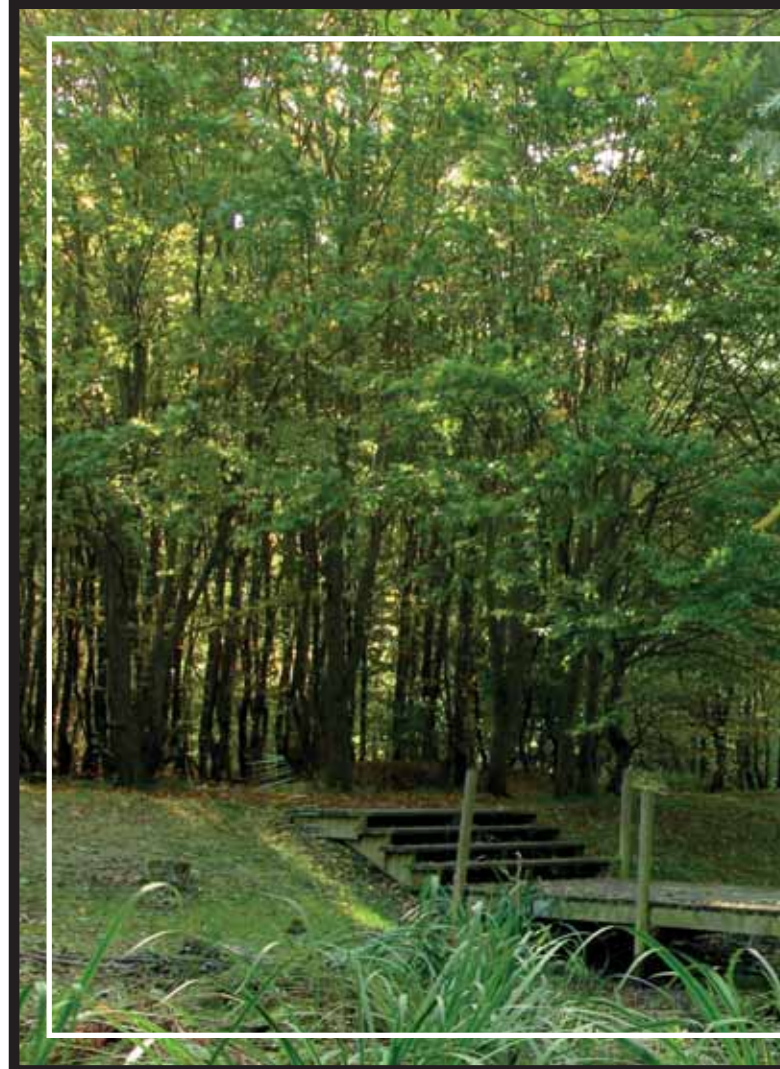
teksti: KIRSI MÄKINEN, kuvat: ANDERS BUSSE NIELSEN

Woods go urban -teos on kovakantinen ja värikuvitettu. Sen kansia koristaa folioitu profilidiagrammi-menetelmää havainnollistava kuvitus. Profilidiagrammi-menetelmän avulla voidaan yksityiskohtaisesti piirtämällä seurata tai ennakoida latvustoarkkitehtuurien kehitystä.

Teos: Anders Busse Nielsen, Lisa Diedrich, Harry Harsma ja Catherine Szanto (toim.): Woods go urban. Landscape laboratories in Scandinavia. Blauwdruk Publishers ja SLU. 2023.

Tekstejä kirjaan ovat kirjoittaneet Roland Gustavsson, Anders Busse Nielsen, Björn Wiström, Allan Gunnarsson, Henrik Sjöman, Hanna Fors, Helena Melqvist, Petra Thorpert, Anders Folkesson, Stefan Darlan Boris, Dana Hladíková ja Jan Šesták.

Ruotsalais-tanskalaiset tutkijat ovat tehneet paljon työtä viiden vuosikymmenen kuluessa kehittäessään malleja ja näkökulmia monikäyttöisten metsien ja metsiköiden maisemasuunnitteluun. Tavoitteena on tehdä uusista puuistuksista jo taimivaiheesta alkaen esteettisesti mielenkiintoisia, monimuotoisia ja merkityksiä tuottavia paikkoja. Sellaisiin perehdytään maisemalaboratorioita esittelevässä kirjassa Woods go urban - Landscape Laboratories in Scandinavia. Teos tarjoaa näkökulmia ja tietoa suunnittelijoille, jotka haluavat perustaa yksityiskohtaisempia ja artikuloitumpia latvustiloja ja puustoisia maisematyppejä. Malleja löytyy niin siimesten kuin metsäaukioiden muokkaamiseen metsikön kasvun edetessä. Kunnossapitäjille ja puuston kasvattajille kirja tarjoaa luovia keinoja muokata metsiköitä niiden tilarakenteen ja kasvillisuuden muuttuessa dynaamisesti. Kirja onkin sopiva puustoisten dynaamisten istutusten tutkimiseen.

Osa ideoista on taiteellisia, osa ekologiseen monimuotoisuuteen pyrkiviä ja osa ”kieli poskella”-keksittyjä hauskoja malleja. Maisemalaboratorioiden työssä näkyy kirjoittajien omakohtaiset kiinnostuksen aiheet ja pitkä työskentely puustoisten kasvinyhdyskuntien äärellä.

Kirjan lukuja on kirjoittanut maisemalaboratorioiden perustajiin kuuluva emeritusprofessori ja maisemasuunnittelun opettaja **Roland Gustavsson**, joka on tutkinut metsämaise-
marakenteita monitieteisesti useiden vuosikymmenien ajan. Toimittajiin kuuluu SLU:n ja Kööpenhaminan yliopiston pro-

fessorina ja opettajana toiminut **Anders Busse Nielsen**, joka kehittää Tanskaan monitavoitteisia metsitysmalleja. Lisäksi kirjoittajina on joukko tutkijoita, opettajia ja maisemasuunnittelijoita.

Maisemalaboratoriot ovat useiden hehtaarien kokoisia istutettuja alueita, joissa tutkitaan sekä yksi- että monilajisten metsikköistutusten kasvua ja kehitystä maisemina. Termi ’laboratorio’ tulee tavoitteesta tehdä kokeita sekä keskustella ja opiskella yhdessä kysymysten äärellä. Maisemalaboratoriossa tätä tehdään paljon - kasvavien ja muuttuvien puuistutusten äärellä kuunnellen, katsellen, piirtäen ja itse työvaatteissa saksien ja sahaten.

Kirjoittajat haluavat lisätä puita ja metsiköitä kaupunkeihin. He haluavat myös yhdistää kolme tietämisen kulttuurin osaamisalaa, jotka kulkevat suotta liian kaukana toisistaan: metsätiedon, maisemasuunnittelun ja ekologian.

Maisemalaboratorioiden malleilla halutaan monipuolistaa ja artikuloita tarkemmin viheralueiden puustoisia maisemia ja istutuksia, joissa on esiintynyt kirjoittajien mukaan liiallista yksinkertaistamista ja ylistandardointia. Istutuksissa kokeillaan uusia tapoja.

Puita voidaan esimerkiksi kasvattaa tarkoituksella vinoiksi ja toispuoleisiksi, jolloin ne voivat toimia istuimina tai katseenvangitsijoina. Laboratorioon syntyy tiloja, jollaisia ei ole nähty missään.

Eri ryhmät saavat osallistua. Tiloille annetaan nimiä ja niistä muodostuu tarinoita. Latvustojen alle syntyy saleja, holveja, valokuiluja, käytäviä ja luennonpitopaikkoja. Vierailijoi-

Etelä-Ruotsissa sijaitsevan Alnarpin maisemalaboratorion suunnittelua ei ole erotettu hallinnasta, vaan se on sulautettu yhdeksi jatkuvaksi liikkeeksi, joka keskittyy tilojen luomiseen.

ta käy paljon. Näkökulmia on valtavasti ympäristöfilosofiasta puuston kasvulukuihin ja kasvatustalleihin.

Maisemalaboratorioita on kolme: Alnarpin maatalousyliopistolla, Skoonen sisämaassa sijaitseva Snogeholm ja Jyllanissa sijaitseva pienempi Slettenin maisemalaboratorio, jota on asukkaiden kanssa kehitetty. Yhteensä näillä kolmella alueella on kymmenittäin erilaisia puuistutuksia, joiden lajikirjot ja rakenteet vaihtelevat yksinkertaisesta monipuoliseen. Osa istutusmalleista on tuttuja tavanomaisesta metsäaloudesta, osa vuosisataisista perinnemaisemista ja osa mielikuvituksen tuotosta.

Kirjassa on runsaasti istutusaluekarttoja ja puustomallien rakennekuvia. Lukija saa hyvän käsityksen alueiden koosta ja istutusalueiden sijoittelusta. Kirjasta näkee, miten monipuolistamalla laji- ja kasvustorakennetta tai istutustiheyksiä voi lisätä alueen monimuotoisuutta.

Maisemalaboratorioiden kenttäkursseilla opiskelija saa pohtia analyttisen ja design-traditioiden eroja. Kehollinen työtapana on ympäristön havainnoinnissa tärkeä.

Kirjan ensimmäinen luku kertoo, millaista metodologista kehittämistä maisemalaboratoriot voivat tarjota. Yksi tärkeä menetelmä seurata kasvillisuuden kehitystä on kannen kuvasakin esiintyvä profilidiagrammi-menetelmä, jossa yksityiskohtaisesti piirtämällä voidaan seurata tai ennakoida latvustoarkkitehtuurin kehitystä.

Toinen osa tarkastelee designia ja 'Creative Managementia', jossa puustoa muokataan etsien uusia näkökulmia ja tavoitteita. Suunnittelussa ekologia on lähtökohtana metsikköra-

kenteen monimuotoisuutta tarkastelevassa "habitaattimallissa", ajallista muutosta selvittävässä "siemenpooli"-mallissa ja "tiheysgradientti"-mallissa, jossa tarkastellaan istutustiheyksien vaihteluita.

Kolmas osa käsittelee maisemalaboratorioita ulkoluokkina, oppimisympäristöinä. Ne näyttävät opiskelijaryhmien ja opin- näytetyöntekijöiden muokkaamia ympäristöjä, joissa useat vuosikurssit ovat saaneet raivata, ohjata, korostaa, hälventää - "hidastaa ja nopeuttaa" metsäisen maiseman muutosta.

Suomessa nuoria metsikköistutuksia perustetaan kaupunkikeihin vähän. Taajamametsämme ovat usein alkuperäisen metsäluonnon jäänteitä, ja niillä on omanlaisensa metsänkäyttelytavat, ikärakenne, maaperänsä, uudistustapansa ja ominaisuudet ihmisten nautinta-alueina.

Maisemalaboratorion metsikkömalleja voisi hyödyntää monella tapaa. Niiden istutukseen ja tuunaukseen voidaan osallistaa, ja niiden kasvun ja kehityksen muutos kutsuu seuraamaan ja vaikuttamaan muutoksessa ja opiskelemaan näitä. Ne sopisivat puuttomille ja vehreyttä kaipaaville alueille: kohteisiin, joihin halutaan metsikkömäisempiä tiloja kuin puurit tai puuryhmät.

Näitä metsikkötiloja on vieraan tarkoitus kulkea myös metsikön sisäisenä maisemana, ei vain ulkoisena siluettina ja tilanrajaajana. Siimes kutsuisi arjesta metsänpeittoon, tarjoaisi vilpoisuutta ja linnulle ruokaa ja pesäpaikan. v

Kirjoittaja työskentelee rakennetun ympäristön lehtorina Hämeen ammattikorkeakoulussa.

Pohjanmaan Terveysmetsä-hanke pilotoi palautumista

teksti: LIISA HYTTINEN, kuva: SARA KÄLL-FRÖJDÖ

Pohjanmaan hyvinvointialueella on käynnissä hanke, jossa järjestetään inspiraatioiltpäiviä luonnossa Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Mustasaaren kunnan henkilökunnalle. Hanke on pilottihanke, jonka tavoitteena on testata ja arvioida uusia malleja työterveyden edistämiseksi luontointerventioilla.

Terveysmetsä-pilottihanke Pohjanmaalla on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama hanke, jonka toteuttavat Centria- ja Novia-ammattikorkeakoulut. Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Pohjanmaan hyvinvointialue, Mustasaaren kunta ja Mieli ry. Suunnitteilla on myös jatkohanke, joka perustuisi pilottihankkeen tuloksiin.

Hankkeessa testataan ja arvioidaan terveystoimintamalleja, joista voi olla hyötyä ja joita voidaan myöhemmin kehittää Pohjanmaan kuntien ennaltaehkäisevästi terveysasioiden parissa työskentelevän henkilöstön sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja Pohjanmaan hyvinvointialueen henkilöstön käyttöön.

- Tähän asti inspiraatioiltpäiviin on osallistunut 36 henkilöä Pohjanmaan hyvinvointialueelta. Syksyllä on vuorossa inspiraatioiltpäivä vielä parin ryhmän kanssa. Yhdessä ryhmässä on ollut tavallisesti neljästä kuuteen henkilöä. Koska tavoitteena on palautuminen, ryhmäkoot on pidetty pieninä, kertovat hankkeet vetäjät **Sara Käll-Fröjdö** ja **Maria Hofman-Bergholm**.

Hyvinvointialueen työntekijöiden lisäksi hankkeeseen osallistuu Mustasaaren kunnasta pieni referenssiryhmä, jonka kanssa vietetään yhteensä 4 iltpäivää ulkona kuluvan vuoden aikana. Osallistujia on tässä ryhmässä 7–9 hlöä/kerta.

Mielialakyselyn perusteella ilmeni hyvin selvät erot ennen

luontotuokiota ja luontotuokion jälkeen. Osallistujat kokivat olevansa iloisempia, rauhallisempia, harmonisempia sekä ajattelevansa selkeämmin.

- Näyttää siltä, että jo lyhyellä, noin kolmen tunnin tuokiolla luonnonympäristössä on iso vaikutus subjektiiviseen koettuun hyvinvointiin, hankkeen vetäjät toteavat.

Luontotuokiot on toteutettu luonnossa eri vuodeaikoina. Sää on ollut vaihtelevaa, joskus kylmää ja lumista, joskus lämmintä ja kuivaa. Toisinaan on satanut vettä.

- Tämä tekee sen, että me ohjaajina joudumme säätämään varusteita ja reittejä. Jos on kylmä päivä, niin ollaan kävelty vähän pitempään ennen riippumattotuokiota. Jos on satanut vettä, niin ollaan ripustettu pressuja sadekatoksi riippumattojen ylle. Jos maastossa kuivaa, niin ollaan otettu termarikahvit mukaan, muuten olemme keittäneet nokipannukahvit. Jos kylmät kelit, niin riippumattoihin on laitettu makuualustat ja lampaantaljat lämmittämään sekä villahuovat ”peitoksi”, Sara Käll-Fröjdö kuvailee luontoretkien järjestämistä.

Osallistujia vaihtelevat olosuhteet eivät ole haitanneet.

- Mielenkiintoista on se, ettei vaihtelevat sääolosuhteet ollenkaan näy palautelomakkeissa eikä mielialakyselyissä. Eivät edes silloin, kun on satanut vettä koko luontotuokion ajan. Osallistujat ovat kokeneet luontotuokion palauttavana samalla tavalla kuin osallistujat aurinkoisena päivänä.

Syksyllä 2023 hankkeessa käynnistyy vielä yhden opintopisteen laajuinen jatkokoulutusmoduuli Naturbaserade aktiviteter för främjande av arbetshälsa (luontoperustaiset aktiviteetit työterveyden edistämiseksi), jossa on online-luontojen lisäksi myös yksi ulkopäivä. Kurssilla on 15 osallistujaa, ja sekin täyttyi nopeasti. v

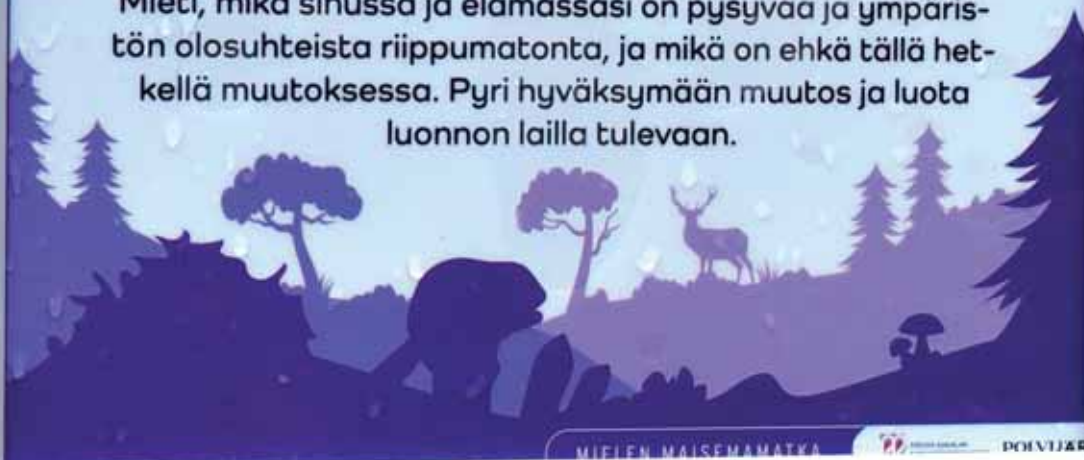

Mielen matka muutokseen

Miltä tämä paikka mahtaa näyttää parin kuukauden kuluttua? Onkohan puissa lehtiä vai peittääkö valkoinen lumi maisemaa? Tai onko ympäristössä jotain, mikä pysyy muuttumattomana vuodenajasta riippumatta?

Mieti, mikä sinussa ja elämässäsi on pysyvää ja ympäristön olosuhteista riippumatonta, ja mikä on ehkä tällä hetkellä muutoksessa. Pyri hyväksymään muutos ja luota luonnon lailla tulevaan.

Mielipolku kutsuu rauhoittumaan ja aistimaan. Osalle mielenrauhaa etsivistä niin tekstin asettelu, rakenne kuin sanasto tekevät opasteesta vaikealukuisen. Mielipolusta tulee kielipolku.

Saavutettava vihreä

Selkeät opasteet palvelevat kaikkia viherympäristön käyttäjiä.
Aina pelkkä selkeys ei riitä. Osa käyttäjistä hyöttyy selkokielestä.

teksti: TUOVI MUTANEN

Kielitarpeet ovat kohdekohtaisia.

Maisemapolku
Scenic trail
Природная тропа

TUNNETKO TERMIT?

ESTEETTÖMYYS:

Rakennetun ympäristön helppokulkuisuus ja toimivuus.

SAAVUTETTAVUUS:

Aineettoman ympäristön, mm. tiedon ja palveluiden, helppokäyttöisyys ja toimivuus.

SELKOKIELI:

Rakenteeltaan, sanastoltaan ja sisällöltään mukautettu kielen muoto.

SELKOKESKUS:

Selkokielen asiantuntijakeskus, joka edistää ja kehittää selkokieltä.

H yppään bussista torin kulmalla. Vieraan kaupungin metrilakun ja pärekorien myyjät eivät kuitenkaan saa uutta asiakasta. Torikauppa ei nyt houkuta, sillä olen matkalla äskettäin avatulle luontopolulle. Puhelimen virta on vähissä, joten yritän löytää paikan ilman digiälyä. Hetken kierreltyäni huomaan torin toisella reunalla opastetaulun. Sinne siis!

MINNE PÄIN PITÄÄ LÄHTEÄ?

Opasteilla on monenlaisia tehtäviä. Siksi myös opasteiden koko, materiaali, sisältö ja muut ratkaisut vaihtelevat. Opaste voi olla kunnan visuaaliseen ilmeeseen sopivaksi suunniteltu kyltti, kansainvälinen pyörätuolisymboli, puun runkoon maalattu väritäplä tai interaktiivinen näyttö.

Digitaaliset opasteet toimivat, kun energiaa riittää, käyttöliittymä toimii ja käyttäjällä on tarvittava välineistö ja tietotaito. Reaaliaikaisuus ja päivitettävyyys niin ajassa kuin paikassa on ilman muuta kelpo valtti. QR-koodin takaa löytyy lisätietoa, ja lisätty todellisuus voi herättää eloon vaikkapa itsensä Bengt Schalinin esittelemään Helsingin puistoja.

Opastehierarkian perusrunko rakentuu yleisimmin perinteisistä fyysisistä opastauluista. Laajimmat koontiopasteet antavat yleiskuvan alueesta. Niissä on yleensä kartta, josta hahmottuu muun muassa alueen mittakaava ja välimatkat eri kohteisiin. Kulkua ohjaavat opasteet auttavat pysymään valitulla reitillä ja pääsemään oikeaan määränpäähän. Kohdeopasteista löytyy lisätietoa yksittäisestä kohteesta, esimerkiksi sen luonnosta, historiasta tai rakennuksista. Lähes kaikissa opasteissa on tekstiä.

MITÄ TÄSSÄ SANOTAAN?

Opasteiden moninaisuudesta huolimatta niillä kaikilla on sama ydintehtävä: antaa kulkijalle hänen tarvitsemansa tieto. Me viheralueiden käyttäjät olemme kuitenkin erilaisia. Yhdellä on ongelmia opasteen lähelle pääsemisessä, toisella visuaalisessa hahmottamisessa. Joku kaipaa tekstiin lisää hupaisia yksityiskohtia, kun taas toinen osaa suomen kieltä vain parin sadan sanan verran. Opasteesta pitäisi silti saada selkoa. Tai kuten kirjailija **Olli Jalonen** asian ilmaisee: ”Lukeminen ei ole vain lukemista. Lukeminen on ymmärtämistä, ensin niin että ymmärtää kirjaimet, sitten niin että ymmärtää sanat, sitten ymmärtää sanat yhdessä ja sitten vielä sanojen ja lauseitten jälkeen - - että ymmärtää asiat.”

Meillä ihmisillä voi olla kielellisiä pulmia monesta syystä. Osa kieliongelmissa on synnynnäisiä ja pysyviä. Pysyväluonteiset kielelliset ongelmat voivat johtua muun muassa kehitysvammasta, lukihäiriöstä tai ADHD-oireista. Osa kielivaikeuksista taas ilmaantuu jossain vaiheessa elämää äkillisesti esimerkiksi vammautumisen tai etenevän sairauden, kuten Alzheimerin taudin, seurauksena. Osa kielipulmien syistä on väliaikaisia, kuten esimerkiksi maahan muuttaneella, uutta kieltä opettelevalla henkilöllä.

Kielipulmat hankaloittavat jo nyt suuren joukon päivittäis-

tä arkea, ja joukko kasvaa erityisesti maahanmuuton ja vanhusväestön määrän lisääntyessä. Helsingin kaupungin ennusteen mukaan jo reilun kymmenen vuoden kuluttua joka neljäs helsinkiläinen on vieraskielinen. Muistisairaita henkilöitä arvioidaan olevan maassamme lähes 200 000, ja vuosittain noin 14 500 henkilön arvioidaan sairastuvan muistisairauteen (THL). Jo nyt useampi kuin joka kymmenes Suomessa asuvista tarvitsee lukemista helpottavaa selkokieltä. Suomessa käytetyn määritelmän mukaan ”Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä.” (Selkokeskus.)

Käytännössä jokainen hyötyy selkokielestä ainakin jossain tilanteessa. Esimerkiksi kaikenlaisissa hätäohjeissa on hyvä käyttää selkokieltä, sillä viestin vastaanottamisen tilanne vaikeuttaa aina myös sisällön ymmärtämiseen. Joskus selkokieli voi myös olla keino saada nopeasti selkoa monimutkaisesta asiasta. Houkuttelevalta kuulostaisi vaikkapa selkokielineen tiivistelmä ennallistamisasetuksen vaikutuksista. Pohjimmiltaan kyse on silti saavutettavuudesta.

MITÄ TÄMÄ TARKOITTA?

Saavutettavuus sai erityishuomiota vuonna 2016 julkaistun EU:n saavutettavuusdirektiivin myötä. Suomessa laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta, niin sanottu digipalvelulaki (Finlex 306/2019), tuli voimaan kolme vuotta myöhemmin. Lain saavutettavuusvaatimus koskee viranomaisien ja julkisoikeudellisten laitosten tarjoamia verkkosivuja ja mobiilisovelluksia. Esimerkiksi kuntien tai korkeakoulujen sivuille tallennettujen videoiden on lähtökohtaisesti oltava tekstitettyjä. Digipalvelulaki määrää nimensä mukaisesti ainoastaan digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta. Laki koskee vain viranomaisia, eikä siten velvoita yrityksiä tai yhdistyksiä huomioimaan palvelujensa saavutettavuutta. Poikkeuksena ovat yritykset, jotka tarjoavat pankki- tai liikennepalvelujen kaltaisia palveluita sekä järjestöt, jotka saavat huomattavaa viranomaisrahoitusta.

Saavutettavuuden ytimessä on kansalaisten yhdenvertaisuus. Palvelujen on oltava muodossa, jota jokainen pystyy käyttämään. Palvelujen on myös oltava kielellä, jota jokainen pystyy ymmärtämään. Yksinkertaisinta on, jos sama palvelu tai sama opastetaulu palvelee kaikkia käyttäjiä. Erilaiset käyttäjät on usein mahdollista huomioida jo alusta lähtien ottamalla käyttöön kaikille sopivan suunnittelun periaatteet (Design for All, DfA).

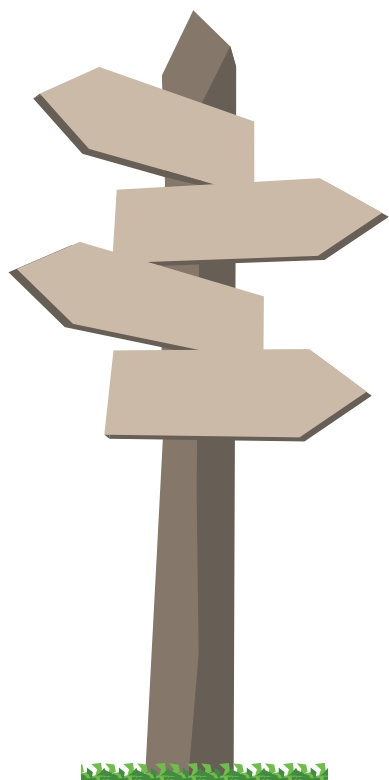
Vaikka saavutettavuusdirektiivi koskee ainoastaan julkista hallintoa ja sen digipalveluja, on saavutettavuuden parantaminen fiksua ihan kaikissa palveluissa ja teksteissä. Fyysinen esteettömyys huomioidaan esimerkiksi vaihtamalla portaatt luiskaan ja pienentämällä puistonpenkkien etäisyyttä toisistaan. Kielellinen esteettömyys huomioidaan vaihtamalla yleiskieli selkokieleksi ja pienentämällä siten jo tekstin lukemisen kynnyksiä.

>

Kuva: Pixabay

Fyysinen esteettömyys huomioidaan esimerkiksi vaihtamalla portaat luiskaan ja pienentämällä puistonpenkkien etäisyyttä toisistaan.

Kuva: Pixabay

MINNE SUUNTAAN JATKETAAN?

Opasteet, tiedotteet ja kyselyt ovat viheralan perustekstejä ja samalla osa viherympäristöjen saavutettavuutta. Selkokieliset opasteet ovat luonteva pari esteettömäksi rakennetulle luontopolulle. Selkokielestä on hyötyä myös kertaluontoiseen tarpeeseen tarkoitetuissa teksteissä, jotka on suunnattu käyttäjäryhmälle, jolla voi olettaa olevan kielellisiä ongelmia. Esimerkiksi sopii hoivakodin asukkaille suunnattu ulkokuulusteenestys tai kaavaselostus alueelle, jossa asuu runsaasti maahanmuuttajataustaisia henkilöitä.

Selkeän tekstin ohella ulkoasu vaikuttaa suuresti luettavuuteen ja ymmärrettävyyteen. Niin paperisen kuin digitaalisen selkojulkaisun sekä teksti että taitto tukevat ymmärrettävyyttä. Kirjaintyyppi, tekstin rivitys ja asetteleminen, tyhjä tila, mahdollinen kuvitus ja väri sekä eri osien sijoittelu vaikuttavat kaikki lukukokemukseen. Kun liikkujalla on pulmia, on ympäristöä muokattava – kun lukijalla on pulmia, on julkaisun muotoa mukautettava.

Helppokulkuinen reitti etenee maisemassa johdonmukaisesti ja riittävin opastein varustettuna. Selkoteksti rakentuu loogisesti ja auttaa lukijaa eteenpäin. Molempia pystyy seuraamaan kompastelematta. Esteetön ja saavutettava ympäristö kuuluu meille kaikille. v

Kirjoittaja on vihreisiin teksteihin erikoistunut hortonomi ja selkomukauttaja.

Käyttäjien tarpeet
huomioon:

TAVOITTEENA VIELÄKIN VIHREÄMPI P O R I

Pori tunnetaan jazzista ja Yyteristä sekä kansallisesta kaupunkipuistosta. Kävimme kysymässä, mitä vihreä kaupunkitila tuntuu käyttäjän kannalta ja miten Pori kehittyy tässä suhteessa tulevaisuudessa.

teksti ja kuvat: EEVA VÄNSKÄ

Porin kaupungissa on sekä keskustan viihtyisiä puistoalueita, myös laajalla alueella paikallisia viherpuistokeitaita asukkaita varten. Uusien asuinalueiden viheralueet rakennetaan paloittain resurssien vuoksi, mutta laadukkaasti suunnitellen.

Kysymys on siis myös siitä, miten kaupunki laajenee. Tällä hetkellä Pori ulottuu Reposaaaresta Laviaan ja Noormarkkuun saakka, melkein sadan kilometrin säteellä.

Viherrakennuttaja **Pirjetta Sipiläinen-Salo** sanoo, että merkittävää on se, kuinka lähelle asuinalueita eri toimintoja sijoitetaan. On myös mietittävä, kuinka pitkällä tähtäimellä rakennetaan.

– Meillä on ollut tiheä leikkipaikkaverkosto, jota kuitenkin joudumme lähivuosina karsimaan. Samalla meidän täytyy huolehtia siitä, että puistot ovat edelleen asukkaille houkuttelevia paikkoja.

Asukkaat osaavat toivoa lähialueilleen esimerkiksi frisbeegolf-ratoja tai polkuverkostoa.

– Leikkipaikoista tulee kuntalaisaloitteita. Toiveiden mahdollinen vaikutus näkyy kuitenkin vasta pitkän ajan päästä.

Porissa on A-rakennettua viheraluetta 310 hehtaaria. Kokonaisaluetta riittää 1970 hehtaaria puistometsien kanssa.'

"Vihreä tila on merkityksellistä, syy miksi ihminen jalkautuu ulos viihtymään."

PITKÄ TÄHTÄIN KEHITTÄMISESSÄ

Sipiläinen-Salo on pitkän linjan työntekijä kaupungin palveluksessa, ja tullut taloon ensimmäistä kertaa 1981. Hän vastaa kaikista viherrakentamisen kohteista.

– Varmistan, että suunnitelmat sopivat Porin profiliin ja kehittämisnäkömiin. Teen pitkän tähtäimen investointisuunnitelmat ja mietin kehittämistä rahoituksellisesti viisi vuotta eteenpäin ja vielä pidemmälle kehittämisen kannalta.

Suurin mullistus viheralan kannalta tapahtui reilut kymmenen vuotta sitten kun yhtenäinen puistotoimi pilkottiin. Suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito eriytettiin toisistaan vaiheistetusti 2010-luvulta lähtien. Viheryksikön töiden hajautuminen on tehnyt kokonaisuuksien hallinnasta haastavampaa.

– Kun itse suunnitteli, rakensi ja hoiti viheralueita, pysyi tuntuma tekemisestä. Nyt yksiköillä on erilliset rahoitukset ja painopisteet, eivätkä vastuut välttämättä siirry sellaisenaan kohteissa eteenpäin.

Toinen haaste liittyy viherrakentamisen resursseihin.

– Jos resurssit pysyvät nykytasolla ja samalla pinta-alat lisääntyvät, hoidettuja kohteita on pakko karsia. Samalla korjausvelka kasvaa. Siksi omin voimin tehty rakentaminen keskittyy meillä haasteellisiin saneerauskohteisiin ja pienempiin puistokokonaisuuksiin.

Porissa on tehty noin vuosi sitten korjausvelkaselvitys.

– Yritämme pienentää korjausvelkaa, mutta emme pysy perässä toimenpiteistä huolimatta. Silti vielä tällä hetkellä arvioisin, että pystymme toteuttamaan porilaisten lähiviheralueiden palvelut kohtuullisen etäisyyden päässä kodeista.

ALUEIDEN OMALEIMAISUUS

Porilaiset osaavat toivoa lähipuistoon tiettyjä toimintoja tai yksityiskohtia, ja ne ovat tietysti asukkaille tärkeitä. Heidän on ehkä vaikea hahmottaa viheraluesuunnittelua kokonaisuudessaan.

Suunnitteluhortonomi **Katja Tuomala** kertoo, että yrittää omassa työssään lisätä paikallista identiteettiä teemojen ja yksityiskohtien kautta.

– Alueet erottuvat paremmin omikseen, ja asukkaat voivat tuntea ylpeyttä omasta lähivihreästään.

Esimerkki uudesta asuinalueesta on Klasipruukki. Sen ensimmäiset viheralueinvestoinnit tehtiin vuonna 2016, ja rakentaminen jatkuu edelleen.

– Tänä vuonna valmistuu kuntoilukukkula leikkikentän yhteyteen. Nyt on jo valmistunut pelikentän pohja, puistokäytäviä sekä ojakokonaisuuksia, Tuomala kertoo.

Lähtötilanne Klasipruukissa oli peltomaisema. Pirjetta Sipiläinen-Salo kertoo, että on tarvittu paljon maastonmuotoilua, että on päästy vihreään maisemaan.

– Kasvillisuutta tullaan lisäämään, lähinnä pensaita ja puita. Koko alue on täysin valmis vuonna 2025.

Asukkailta tulee joskus kysymys, miksei isoja uusia alueita tehdä heti kerralla valmiiksi.

– Olemme päätyneet tähän pala palalta -lähestymistapaan, sillä koko ajan on käynnissä kaupungin muidenkin viherkohteiden kehittäminen. Se pysähtyisi moneksi vuodeksi, jos keskittyisimme kerralla vain yhteen alueeseen, Sipiläinen-Salo kertoo.

TAIDETTA JA OSALLISTAMISTA

Porin keskustassa esteetön musiikkileikkipaikka on suosittu sekä lasten että aikuisten keskuudessa. Musiikillinen viihtymisen paikka sopii Kirjurinluodolle, jossa Pori Jazzit järjestetään. Musiikkileikkipaikalle järjestettiin nimikilpailu, ja nimiksi valittiin Virtuosi.

Tulevaisuudessa Virtuosiin ja Pelle Hermannin puiston viereen tulee Sylvian tivoli -niminen leikkialue. Paikalle on myös rakennettu jo Kolmen karhun leikkipaikka ja Lilliputtimaa taaperoille.

Keskustan ja suurten investointien kohteiden lisäksi tärkeää on katuviherien lisääminen. Helteiden lisääntyessä tarvitaan varjoa ja viihtyisää vihreää kaupungin keskustaan entistä enemmän.

Täysin uusia kohteita voidaan antaa ulos tehtäväksi. Porin kaupungin palveluksessa työskentelee alle kymmenen viherrakentajaa. Infran kunnossapidossa taas 39 vakituista henkilöä, joista 24 on viherpuolen työntekijöitä.

Katja Tuomala tuli taloon vuonna 2014 katu- ja puistosuunnitteluyksikköön.

– Tehtäviini kuuluu kaupungin julkisten viheralueiden sekä

Vasemmalla ylhäällä: tuu edelleen. Tasaiselle peltomaalle luodaan vaihtelevuutta asukkailla kumpareilla, puilla ja pensaille.

Pirjetta Sipiläinen-Salo sanoo, että Porissa tavoitteena on lähiviheralue kohtuullisen etäisyyden päässä asumisesta. – Ajatuksemme on tarjota toiminnallisuutta eri ikäryhmille.

Katja Tuomala kertoo, että porilaisten toiveina on usein omaan lähiympäristöön liittyvät yksityiskohdat, kuten hidasteet kotikadulle tai kukkalaatikat. – Haluamme lisätä asukkaiden ylpeyttä omasta alueestaan vahvistamalla identiteettiä esimerkiksi teemoituksella.

Porissa on B-luokan viheraluetta yhteensä 183 hehtaaria, ja A-aluetta 310 hehtaaria. Kuva on Sampolan Ilminpuistosta, jonne tulee myös matokeinu.

katuviheralueiden suunnittelu. Lisäksi osallistun myös kiinteistöjen ja muiden julkisten kohteiden suunnitteluun.

Muun työn ohessa Tuomala on mukana erilaisissa hankkeissa ja työryhmissä, kuten myös julkisen taiteen käytössä. Yksi esimerkki löytyy Klasipruukista, jossa on Tuorsniemen kiertoliittymä.

– Yhteistyössä kuvataiteilija Marjo Heinon kanssa osallistimme läheisen Vähä-Rauman koulun oppilaita suunnitteluun ja viimeistelimme oppilaiden ideat Kukkatie-teokseksi vuonna 2019.

Teos tosiaankin ilahduttaa ohikulkijoita.

– Kukkatie on saanut paljon positiivista huomiota. Jättimäiset vanamon kukat kertovat lapsiystävällisestä kaupungista ja houkuttelevat saapumaan kauempaakin kukkia katsomaan.

Sipiläinen-Salo kommentoi, että Porissa vihersuunnittelun hintalaatusuhde on erinomainen.

– Suunnittelu on korkealaatuista, ja siihen olen oikein tyytyväinen.

MERKITYKSELLISTÄ VIHREÄÄ

Entä sitten tulevaisuudessa? Sipiläinen-Salon mukaan niittymaiden ja hoitamattomien alueiden lisäksi on erittäin tärkeää säilyttää hoidettu viheralue.

– Tarvitsemme myös siistejä hallittuja viheralueita kaupunkilaisten käyttöön. Silloin asukkaat voivat olla ylpeitä kaupungistaan.

Tuomala lisää, että viheralueet ovat kaupungin veto- ja pitovoimatekijöitä.

– Vihreä tila on merkityksellistä, syy miksi ihminen jalkautuu ulos viihtymään. Vihreän tilan täytyy olla niin houkuttelevaa, että ihminen valitsee sen vapaa-ajan käyttöönsä ja oman elämänsä näyttämöksi.

Vierailemme Sampolassa kolmen peräkkäisen puistokohteen saneerauspiirissä, Ilminpuistossa. Katja Tuomala kertoo, että tässäkin kuultiin asukkaita.

– Teimme kaksi suunnitteluvaihtoehtoa, joihin asukkaat saivat ottaa kantaa. Palautteen perusteella molemmista suunnitelmista otettiin hyvät puolet ja yhdistettiin ne. Nyt saneerataan Ilminpuistoa ja ensi vuonna Ainonpuistoa.

– Sammonpuistossa lähtötilanne oli tiukkalinjainen bulvardi istuskeluun, mutta halusimme sinne muutakin. Eli mukaan erilaisia käyttäjäryhmiä. Siksi mukaan otettiin polkuja, taidetta ja piknikpöytiä sekä kukkivia puita näyttävyyden lisäämiseksi.

Lapsille on leikkipuisto 50 metrin päässä, joten Sammonpuiston puolelle ei tehty tyypillistä leikkipuistoa.

– Toivon, että innostukseni suunnitella uniikkeja ja laadukkaita viheralueita kaikille käyttäjille ei koskaan laantuisi, Tuomala pohtii.

Sipiläinen-Salo toivoo keskustaan lisää elämää.

– Keskusta tarvitsee erilaisia tapahtumia ja vihreää. Tehtävämme on miettiä, miten saamme entistä vihreämpää keskustaa, niin että tapahtumille on tilaa ja että vihreä tarjoaa mahdollisuuden viihtymiseen. V

kurkistuksia maisemaan

koonnut: TUULA IHAMUOTILA

Useimpien suurempien ja pienempien maisemasuunnitelmien taustalla vaikuttaa jonkinlainen tarina ja ainakin idea, joka näkyy jollakin lailla suunnittelukohteen toteutuksessa. Tarina voi perustua esimerkiksi kohteen tai sijaintialueen historiaan tai suunnittelija on keksinyt idean suunnitteluprosessin aikana. Maisemasuunnittelijoiden ja maisema-arkkitehtien palstalla perehdytään tällä kerralla muutamiiin tällaisiin taustatarinoihin, jotka jatkavat elämäänsä toteutetussa kohteessa. Mistä se idea sitten lähti?

Linnunpesä ja luontoympäristöillä täytettyjä linnunmunia Liminganlahden luontokeskuksessa. Idean lähteenä oli lentävältä linnulta näyttävä lintutorni.

Paikalta poistettu puutarhurin mökki näkyy ja vaikuttaa edelleen tamperelaisessa puistossa. Myös hetkisen veden pinnalla näkyvät vesipisaran renkaat antavat muotokielensä vaikuttaa täällä.

LINTUTORNI IDEAN LÄHTEENÄ

Liminganlahden luontokeskuksen pihamaalle toivottiin kukkaketoa kun suunnittelu käynnistyi vuonna 2020. Luontokeskuksen yhteyteen oli tulossa Limingan luontokoulu, joka tarjoaa luontokoulupalveluja Limingan kunnan ja lähikuntien perusopetukseen, pääsääntöisesti alakoulun oppilaille ja kansainvälisille oppilasryhmille. Maisemasuunnittelija **Minna Hänninen** päätyi esittämään piha-alueelle oppimisympäristöä, jota voivat hyödyntää luontokoululaiset, luokkaretkeläiset ja muut alueella vierailevat.

”Nopeasti muokkaantuneen idean kantavana voimana on Liminganlahden lintutorni, joka on yläkuvasta katsottuna kuin lentävä lintu. Näin oppimisympäristöstä tuli pesä, josta tuo lintu on lähtenyt lentoon”, Hänninen kertoo.

Pesässä on kuusi corten-teräksellä rajattua ”munaa”, joissa on kuusi erilaista alueelle tyypillistä luontoympäristöä: rantasuo, pajukkovyöhyke, dyyni, kuivempi rantaniitty, kosteampi rantaniitty ja metsäinen vyöhyke. Lisäksi alueen reunaan tuli alue lintujen talviruokintaan ja tarkkailuun. Alueelle suunniteltiin kalusteet sekä erillinen kaikkien vuokrattavissa oleva keittiörakennus.

”Pesän reuna on risuaitaa, josta saatiin hieno luonnon monimuotoisuutta tukeva elementti. Kasvien valinnoissa ja hankinnoissa pyrittiin paikallisuuteen. Suunnittelussa olikin tärkeänä punaisena lankana luonnon monimuotoisuus ja paikallisuus”, Minna Hänninen kiteyttää.

Virolaiset suunnittelijat miettivät, miltä piha ja viherkäytävä näyttävät kun ihmiset eivät enää hoida niitä. Tuloksena on mielikuvitusta ruokkiva kokonaisuus.

Kuva: Tuula Ihmuotila

Kuva: Tuula Ihmuotila

Kuva: Tuula Ihmuotila

Kuva: Kaisa Koskelin

LUONTO VALTAA TILAN IHMISTEN JÄLKEEN

Eesti Meedia -toimiston piha ja Fahle Parkin viherkäytävä Tallinnassa kuvastavat tilannetta, jossa kasvit valtaavat rakennetun ympäristön kun ihmiset ovat poistuneet kuviosta. Idea syntyi KINO maisema-arkkitehtien suunnitteluryhmän yhteistyön tuloksena ja he pitivät sitä ensin liian lapsellisena.

Tilaa kuitenkin mieltäytyi ajatukseen ja niin se pääsi toteutukseen asti. Idea ruokkii satunnaisen kävijänkin mielikuvitusta.

Piha muistuttaa kattoterassia, koska se sijoittuu puiden latvojen korkeuteen, mutta paikalle pääsee silti luiskaa pitkin maantasosta. Pihaa rajaavat vanha tehdasrakennus ja uusi toimisto. Maasta työntyvät kasvualustat kuvastavat luontoa, joka löytää paikkansa ihmisten toiminnasta huolimatta.

Samaa luonnon valtaamaa ihmisympäristön teemaa jatketaan Fahlen viherkäytävällä, joka sijaitsee Eesti Meedia -toimiston alakerrassa. Lasikatolla suojattu, kasvihuonemainen tila on ihanteellinen runsaalle kasvillisuudelle, joka epätasaisesti täyttää käytävän reunat. Piha ja viherkäytävä ovat valmistuneet vuonna 2020.

HISTORIAN KERROKSET NÄKYVILLÄ SYÖTÄVÄSSÄ PUISTOSSA

Syötävä puisto sijaitsee Tampereen Hiedanrannassa, Lielahden kartanon vieressä entisen tehdasalueen kupeessa. Hiedanrantaan rakennetaan uusi asutusalue 25 000 asukkaalle. Alueella on asuttu jo keskiajalla ja kartanoalueen kukoistuskauti sattui Finlaysonin omistajan pojan Wilhelm Fredrik von Nottbeckin aikaan. 1900-luvun alussa se muuttui tehdasalueeksi ja avattiin yleisölle 1917.

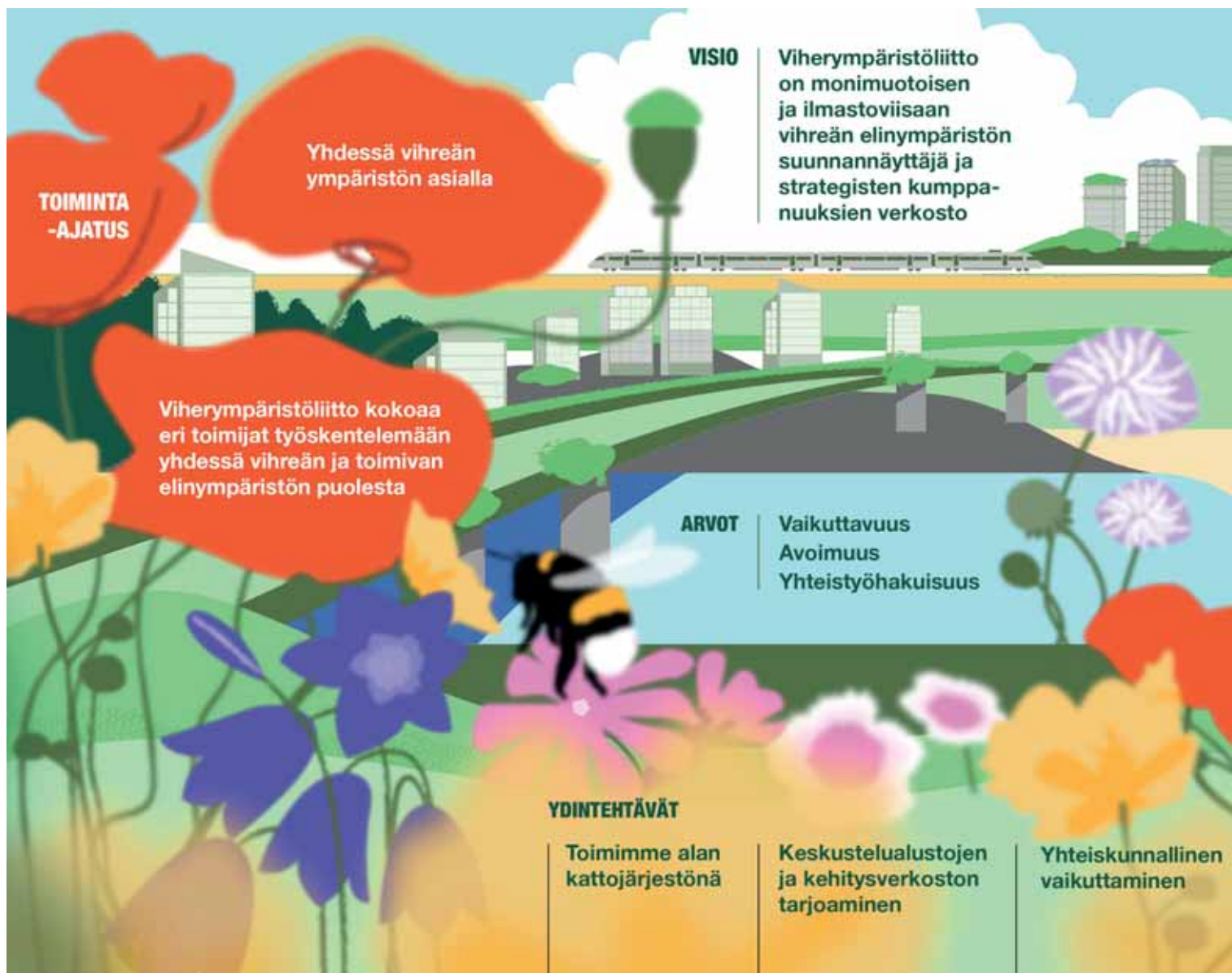
Puiston paikalla on 1800-luvulla sijainnut keittiöpuutarha, jonka keskellä oli puutarhurin mökki. Kenraalikuvernööri Bobrikov pelkäsi salamurhaa vieraillessaan Tampereella ja on oletetusti yöpynyt mökissä. Bobrikovin mökinä tunnettu puutarhurin mökki on siirretty pois puistosta, mutta se on vaikuttanut puiston suunnitteluun ja tilanjakoon ja jatkanut elämäänsä.

”Mökin huonejaosta tuli syötävän puiston tilanjaon idea: kasvillisuus jaettiin huoneisiin, jonka pohjakuvana mökki on,” kertoo maisemasuunnittelija **Kaisa Koskelin**.

Tämä sopi hyvin myös puiston vaiheittaiseen toteutustapaan. Osissa toteutettava puisto oli helpointa rakentaa huoneina. Näköalatasanne sijaitsee mökin paikalla, käytävät seinien kohdalla. Suunnitelma huomioi ideatasolla myös puiston väliaikaisuuden.

”Vesipisaran renkaat näkyvät vain hetken veden pinnalla. Toteutuksessa käytetyt kaarevat muodot saivat ideansa vesipisaran renkaasta”, Koskelin täydentää.

Syötävää puistoa hoidetaan talkoilla ja sato on kaikkien käytettävissä.

Viheralan osaaminen TÄYTEEN KÄYTTÖÖN

Ilmasto kuumenee vauhdilla. Äärevät sääolot yleistyvät. Lämpösaarekeilmiö kärventää kaupunkeja. Rankkasateet ja voimakkaat tuulet rikkovat rakenteita. Luontokato kiihtyy ja köyhdyttää elinympäristöjä. Ihmiset istuvat liikaa ja liikkuvat arjessa liian vähän.

Näiden mittavien ongelmien edessä viherala edustaa käytännön ratkaisuja. Jotta osaaminen saadaan täyteen hyötykäyttöön, on alan saatava äänensä nykyistä paremmin kuuluviin yhteiskunnallisessa keskustelussa. Tähän ohjaa Viherympäristöliiton uusi strategia.

teksti: LIISA HYTTINEN

VIHERYMPÄRISTÖLIITON STRATEGIA 2023-2032

Kuva: Jenni Roth

Pirjo Siren, Viherympäristöliiton puheenjohtaja:

Strategian ydinsanoma viheralasta ratkaisujen tarjoajana ja mahdollistajana on selkeä. Toivon, että strategiakuva herättää juuri näitä mielikuvia. Aion esitellä strategiakuva sellaisille toimijoille, joiden kanssa viheralan on olennaista verkostoitua tavoitteiden saavuttamiseksi.

Haluan luoda ja vahvistaa yhteyksiä rakennusalaan sekä yhdyskuntakehitykseen, koko kenttään laajemmin. Verkottuminen sekä vaikuttavuus ovat toiminnan keskiössä, kun strategia halutaan tuoda käytänteiden tasolle ja päätöksentekoon. Jäsenjärjestöjen kanssa laadimme yhdessä askelmerkit viheralan verkostoitumiseen jatkossa.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa tulisi tarttua työvoiman saatavuuteen ja koulutuksen mahdollistamiseen. Aikuisopintojen mahdollistaminen on hyvin tärkeää. Viherala osaajineen tarjoaa ratkaisuja ilmastoviisaaseen, vastuulliseen ja kestäväan yhdyskuntakehitykseen.

Vastuullinen, kestävä ja ilmastoviisas yhdyskuntakehitys linkittyy jo nyt viheralaan. Näen tämän omassa työssäni kasvavan kunnan toimialuejohtajana. Kompensaatiopilotit, viherkerroin kaavoituksessa, hiilinielukykyt, kiertotalouskysymykset, hulevesien hallinta, kestävät lajivalinnat ja viher-sini-verkostosuunnitelma ovat tätä päivää ja tulevaisuutta. Siksi viheralan osaajien tarve tulee kasvamaan.

Strategia on tehty yhteistyössä, toimijoista ja järjestöistä sekä jäsenistä kummuten. Toivonkin, että se otetaan todella viheralan omaksi työkaluksi. Verkotutaan ja vaikutetaan!

>

Keväällä julkaistu Viherympäristöliiton strategia sai lihaa luiden ympärille, kun järjestön avain-toimijat kokoontuivat työstämään strategian toimeenpanosuunnitelmaa. Mustion linnan huikene hienoissa puitteissa kaksi päivää kestänyt intensiivinen ryhmätyöskentely tuotti selkeän ja yhteneväisen näkemyksen siitä, millaisiin käytännön toimiin viheralan on ryhdyttävä strategiassa määritettyjen kunnianhimoisten päämäärien eteen.

Yhtenä kolmesta päämäärästä on saada viheralan kädenjälki entistä enemmän näkyviin rakennetuissa ympäristöissämme: kun lähivihreään panostetaan, panostetaan samalla sekä luonnon että ihmisten hyvinvointiin.

Päämääristä toinen tähtää toimijoiden osaamistason nostoon. Viherala tarvitsee lisää alalle koulutettua työvoimaa, ja viheralan tulisi myös jakaa osaamistaan lähi- ja yhteistyöaloille.

Kolmantena, vaikkakin muiden kanssa samanarvoisena, päämääränä on vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon siten, että se luo viheralalle nykyistä parempia mahdollisuuksia toimia ja että viheralan tarpeet ja osaaminen tulevat huomioiduiksi.

Kysymme neljältä avaintoimijalta, mitä he ajattelevat alan tulevaisuudesta strategian valossa ja miten he aikovat itse viedä strategian sanomaa eteenpäin.

Kuva: Liisa Hyttinen

Taavi Forssell, Viherympäristöliiton toiminnanjohtaja:

Strategian kulmakivien kiteytys tuo selkänokaa resurssoinnille ja toiminnan fokusointiin. Näen itse, ja olen jo vahvasti kokenut, että strategian ydinviesti on avata toimintaamme ja viheralan merkitystä nimenomaan viheralan ammattilaisten ulkopuolelle. Alan sisällä näen itse strategiaakin tärkeämpänä sen, että strategiatyötä on tehty yhdessä ja sen ydinviestit on yhdessä määritelty. Strategia ja sen sisältö ei tule annettuna ja ulkoa opeteltavana, vaan yhdessä laadittuna näkemyksenä. **Toivon, että moni jakaisi näkemystä luontopohjaisesta rakentamisesta ja vihervuoroisuudesta, jota itse näen strategian kuvituksessa.** Vihreä elinympäristö ei ole ihmisen visuaalisen tarpeen tyydyttämistä, vaan välttämättömyys hyvälle elämälle. Ihminen on osa luontoa, ja meidän tehtävämme on huolehtia luonnosta ja sen tarjoamista ekosysteemipalveluista, jotta luonnon kyky noiden palveluiden tarjoamiseen säilyy ja jopa paranee. Tätä kutsumme vihervuoroisuudeksi.

Aion vielä enemmän aktiivisesti puhua toiminnastamme alan ulkopuolisille sidosryhmille. Pyrkiä rakentamaan tiiviitä, kestäviä kumppanuuksia niiden toimijoiden kanssa, jotka ovat mukana tekemässä elinympäristöjämme, ja sitä kautta saavuttaa ymmärrystä strategisista tavoitteistamme eri tahojen kanssa. Hyvä, vihreä elinympäristö ja ihmiselon siihen yhteensovittaminen ei synny automaationa, vaan vaatii osaavat tekijänsä. Tämä osaaminen ja sen arvo tulee ymmärtää yhteiskunnassa.

Viheralan sisällä toivon sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja niiden pitämistä esillä. Viherympäristöliitto tekee omaa vaikuttamistyötään strategian tavoitteiden jalkauttamiseksi ja viestimiseksi, mutta asia on alan yhteinen ja paras viesti on sellainen, joka kulkee montaa kanavaa ja saavuttaa laajan yleisön. Yhdessä osallistuen saamme aikaan laajaa keskustelua.

Kuva: Jenni Roth

Salla Laukia, Viherympäristöliiton hallituksen jäsen ja Allium Oy:n toimitusjohtaja:

Tavoitteet pitää ensin kirkastaa itselle, jotta tehdään ja viestitään oikeita asioita. Päämäärän tulee olla selkeä ja kirkas, jotta sinne voi päästä. Mielestäni strategia antaa hyvät suuntaviivat päätöksenteolle Viherympäristöliiton hallituksessa. Se myös helpottaa viestintää sekä alan sisällä että erityisesti ulospäin, kun viestimme on yhtenäisempi.

Ensimmäisenä aion esitellä uuden strategiakuvaan omalle jäsenjärjestölleni Viher- ja ympäristörakentajat ry:lle. Strategia on tärkeää jalkauttaa kaikille Viherympäristöliiton jäsenjärjestöille. Toivon kuvituksen selkeyttävän strategian ytimen ja helpottavan omalta osaltaan Viherympäristöliiton roolin ja tehtävien hahmottamista.

Haluan vahvistaa viheralan yhteyksiä erityisesti kunta- ja valtakunnan tason päättäjiin, asioita valmisteleviin virkamiehiin sekä läheisiin sidosryhmiimme, kuten rakennusalan toimijoihin. Toivoisin, että julkiseen keskusteluun nousisi vihreän elinympäristön positiiviset vaikutukset hyvinvoinnille sekä viheralan mahdollisuudet tarjota ratkaisuja ympäristöhaasteisiin, liittyen ilmastonmuutokseen sekä luonnon monimuotoisuuteen.

Toivottavasti strategia auttaisi arjen puurtamisen keskellä muistuttamaan siitä, että teemme viheralla merkityksellistä työtä. Viheralan merkitys tulee tulevaisuudessa yhä kasvamaan, ja toivon, että strategia innostaisi meitä kaikkia olemaan avoimia uusien asioiden suhteen sekä kehittämään omaa ja viheralan yhteistä osaamista. Nostamalla viheralaa positiivisesti esiin ratkaisujen tarjoajana saadaan nostettua sekä viheralan että alan ammattilaisten arvostusta.

Kuva: Jenni Roth

Timo Koski, Kaupunginpuutarhurien seuran puheenjohtaja ja Tampereen kaupunginpuutarhuri:

Strategian avulla pääsemme yhteisesti liittona haluttuun päämäärään. Tavoitteiden saavuttamiseksi strategia tulee pilkkoa aikatauluun ja tehtäviin, joilla on erilainen kiireys- ja painoarvo. Yhteisesti sovittua ja aukikirjoitettua tavoitetta on helppo viedä eteenpäin ja voimme suunnata resurssit oikealla tavalla.

Liitolla on noin 1700 jäsentä. Tällä joukolla on voimaa, kun se oikein suunnataan. Strategian tulee olla ohje koko viheralalle ja alan sisäisen ja ulkoisen viestinnän ja tavoitteiden tulee olla kaikille selvät. Viheralan toimijoiden tulee ottaa strategia jokapäiväiseen työhönsä. Sen tulee olla viheralalla tunnustettu, koska olemme yhdessä yhtä vahvoja, kuin ketjun heikoin lenkki.

Haluan olla vahvistamassa viheralan merkitystä päättäjille, ovat he sitten paikallisella tai valtakunnan tasolla. Tietoisuuden myötä alan arvostus kasvaa. Yhteiskunnallisessa keskustelussa tulisi huomioida rakennetun viherympäristön laaja merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa sekä viherympäristön merkitys kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja lajikadon pysäyttämiseen.

Omassa tekemisessäni nostan viestinnän keskiöön. Ei ole niin pientä hanketta, jolla ei olisi viestinnällistä arvoa tai se ei vaikuttaisi viheralan näkyvyyteen. Kaupunginpuutarhurien seuran ry:n jäsenet tekevät kunnissa ja kaupungeissa todella merkittävää ja valtakunnallisesti tärkeää työtä. Vaikutamme työllämme jollakin tapaa jokaisen suomalaisen kokemukseen vihreästä ympäristöstä. Yhdessä saamme enemmän aikaan, laadullisesti ja määrällisesti. Olkaamme ylpeitä teoistamme. V

atech.
Viher sisustus

Vantaan kaupunki

Enemmän näyttävyyttä, vähemmän hoitotyötä

Katso kuvia Atech-referenssikohteista:
schetelig.com/atech-referenssikohteet

- Säänkestävät näyttävät ruukut, amppelit ja penkit
- Runsaasti eri malleja ja kokoja
- Korkealaatuiset materiaalit takaavat kestävyuden
- Laaja värivalikoima
- Kustomoidut ratkaisut

Ota yhteyttä ja kysy lisää!
minna.kivisto@schetelig.com

EXTRAVASE!

SCHETELIG
LUOMME KASVUA

asiakaspalvelu@schetelig.com • p. 09 8520 6222 • www.schetelig.com
Facebook: /ScheteligViheralue

Viherala hakee voimaa yhteistyöstä

Viheralan eri ammattiryhmät perustivat omat yhdistyksensä toiminnan vahvistuttua. Ensimmäisinä yhdistyksen perustivat vuonna 1935 kaupunginpuutarhurit, heti perään taimistoviljelijät (1939) ja hautausmaiden hoitajat (1945) sekä maisema-arkkitehdit (1946). Ammatillinen yhteistoiminta muuttui järjestelmälliseksi yhdistysten vahvistuessa. 1950-luvulta lähtien yhdistykset järjestivät yhteisiä tapaamisia ja 1960-luvun lopulla käynnistyi keskustelu laajemmasta koko alan yhteistoiminnasta. Viheralan yhteistoiminnan historiaa valottaa aiheesta teoksen julkaissut puutarhaneuvos Seppo Närhi.

teksti ja kuvat: SEPPO NÄRHI

Viherala koostuu monista erilaisista ammateista. Hautausmaiden tai kaupunkien puistotoimien töissä on sisällöllisiä yhtäläisyyksiä, mutta myös eroja – erityisesti työyhteisöt ovat hyvin erilaiset. Taimien tuottamisen haasteet ovat erilaiset kuin rakentajan tai kunnossapitäjän taimien istutustyöhön ja hoitoon liittyvät asiat. Kukin ammattiryhmä on kokenut tarpeelliseksi perustaa oman yhdistyksen.

Alkuvaiheessa yhdistykset ovat toimineet palvellen lähinnä omia jäseniään. Vähitellen halu laajempaan yhteistyöhön lisääntyi, kun mukaan tuli tarpeita kehittää koko ammattikunnan yhteisiä intressejä sekä tehdä ammattialaa tunnetuksi alan tuotteita ja palveluita tarvitseville. Suomessa viheralan ammatilliset yhdistykset ovat pieniä, joten niiden resurssit ovat olleet rajalliset hoitaa yksin kaikki kehittämistyöt, tiedotus, markkinointi sekä oman ammattikunnan jäseniä palvelevat tehtävät. Tämä johti 1969 yhdistykset laajenevaan yhteistyöhön.

KÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN

Hyvä esimerkki eri ammattikuntien yhteisistä intresseistä on vuonna 1962 Taimistoviljelijät ry:n järjestämä tilaisuus, jossa puutarhanperustajat (viherrakentajat), suunnittelijat ja taimistomiehet vaihtoivat ajatuksia. Lista keskusteluaiheista voi-

si olla nykyhetkestä: taimien tuotanto ja ostajien kysyntä eivät kohtaa; ostajat eivät osaa ennakoida kysyntää; suunnittelijoilla on lempikasveja, joita ei ole saatavilla; taimien myyntikoko on pieni, myyntikoko haluttaisiin isommaksi; taimien myyntisesonki pitemmäksi; astiataimituotantoon isoja, suurilehtisiä perennoja, vuorimäntyjä (iso koko), jalopähkinöitä, vuorijalavia, riippapihlajia, marjakuusia, valeangervoja, saniaisia, ukonputkia.

1960-luvulla yhteistoiminta viheralan yhdistysten kesken lisääntyi. Suunnittelijat tapasivat taimistoja, puutarhanperustajat suunnittelijoita ja taimistoja. Joissakin tapaamisissa olivat mukana myös kaupunkien ja hautausmaiden edustajat. Perustettiin työryhmiä, jotka antoivat ammattialaa koskevia kehitysehdotuksia.

Puutarhaliitto ry tuki viheralan kehittämistä. Liitto teki esityksiä viheralan hallinnon ja neuvonnan kehittämiseksi sekä kehitti puutarhaharrastustoimintaa paikallisella tasolla mm. kannustamalla pihakilpailujen järjestämiseen sekä pitämällä luentopäiviä.

Puutarhanperustajat olivat perustaneet henkilöpohjaisen yhdistyksen 1956. 1960-luvulla yritystoiminnan vahvistuessa alettiin pohtia yrityspohjaisten yhdistysten tarpeellisuutta. Näin syntyivät Taimikauppiat ry (1969), Viheraluerakentajat ry (1970) ja Suomen Puunhoidon yhdistys (1996). 2020-luvulla osassa yhdistyksistä on sekä henkilö- että yritysjäseniä.

Viherympäristöliiton Järjestöpäiviä on pidetty vuosittain liiton alkuvuosista alkaen. Tässä Järjestöpäivän osallistujat Vanajanlinnassa 1990-luvun alussa. Kuvassa vasemmalta Matti Nikkanen, Pekka Jyränkö, Börje Fri, Kalle Kitiniemi, Markku Uusitalo, Viljo Muuronen, Jouko Hyytiäinen, Pertti Pehkonen, Hanna Hentinen, Hannu Saarinen, Liisa Alanko ja Pertti Helminen.

KANSAINVÄLISEEN YHTEISTYÖHÖN HAKEUDUTTU

Eri viheralan ammattikunnat ovat olleet mukana sekä pohjoismaisessa että kansainvälisessä yhteistyössä. Esimerkiksi puutarha-arkkitehti **Paul Olsson** oli kansainvälisen maisema-arkkitehtiliiton perustamiskokouksessa vuonna 1948 ja puutarha-arkkitehdit järjestivät pohjoismaisen kongressin Helsingissä 1955. Myös 1956 perustettu Puutarhanrakentajat järjesti pohjoismaisen kongressin vuonna 1967. Kaupunginpuutarhurit, Seurakuntapuutarhurit ja Viher- ja ympäristörakentajat järjestävät edelleen säännöllisesti vuorotellen eri pohjoismaissa luentopäiviä.

Kansainvälinen yhteistyö on oleellinen osa 2020-luvun viheralan ammatillisten yhdistysten toimintaa. Kansainvälisyys on yhä tärkeämpää, koska kehitys on nopeaa ja haasteet ovat yhteisiä joka puolella maapalloa. Oppia saa ja kannattaa hakea. Yhteistyö on laajentunut myös Baltian maihin sekä maisema-arkkitehtien että viherrakentajien yhdistyksissä.

YHTEISTYÖ TIIVISTYY

1960-luvulla käynnistyivät epäviralliset keskustelut laajemmasta ja tiiviimmästä viheralan yhteistoiminnasta. Keskustelut johtivat lopulta jaostotoiminnan käynnistymiseen Puutarhaliiton alaisuudessa vuonna 1969. Aluksi viheralalla oli erikseen taimitarhatuotannon tuotantovaliokunta ja viher-tuotantovaliokunta, jonka alaisuudessa toimi markkinointiin

paneutunut jaosto ”Viherrinki”.

Yhteistoiminta ei kuitenkaan ollut tyydyttävällä tasolla. Viheralan järjestöt keskustelivat viheralan keskittämisestä Tampereella 1971 Puutarhaliiton kutsusta. Aloitteen kokouksen järjestämisestä olivat liiton hallitukselle kirjallisesti esittäneet Kaupunginpuutarhurien Seura ja Viherrinki yhdistyneen. Kaupunginpuutarhurien Seura ry totesi Puutarhaliitolle lähettämässään kirjeessä, että ”viheralalla vaikuttaa suuri määrä erilaisia yhdistyksiä, joiden aktiivisuus on vilkastunut, mutta tulokset toiminnan hajanaisuudesta johtuen uhkaavat jäädä kyseenalaisiksi ja esiintyminen julkisuudessa saattaa olla ristiriitaista”.

Tässä kokouksessa käsiteltiin mahdollisuutta perustaa viheralan oma keskusjärjestö, mutta se todettiin taloudellisesti mahdottomaksi. Kokouksen tuloksena perustettiin työryhmä, joka laati kaksiosaisen kehittämissuunnitelman: 1. viheralan kehittäminen ja 2. viheralan keskittäminen. Puutarhaliiton alaisuudessa aloitti Maisemavaliokunta, joka edisti viheralaa merkittävästi koko toimintakautensa vuodesta 1972 vuoteen 1991. Vähitellen, erityisesti 1980-luvulla, paineet kasvoivat ottaa viheralan järjestöasiat omiin käsiin.

Maisemavaliokunta tuli tarpeettomaksi, kun vuonna 1991 pidettiin viheralan keskusjärjestön, Viherympäristöliitto ry:n perustamiskokous tehtävänäan ajaa keskitetysti viheralan ammatillisia asioita.

>

Vasemmalla: Ruusun vuosi pidettiin vuonna 2002. Yksi vuoden tapahtumista oli löytöruusun nimeäminen presidentin mukaan 'Tarja Halonen'. Tässä istutetaan yksi 'Tarja Halonen' Kultarannassa, työssä mukana Pertti Arajärvi.

Oikealla ylhäällä: Vihervuoden 1995 johtoryhmän ja mitalitoimikunnan jäseniä, oikealla Vihervuosi-teemavuotta monella tavoin vahvasti ideoinut professori Martti Markkula, ympäristöministeriön kansliapäällikkö Sirkka Hautojärvi, Puutarhaliiton toimitusjohtaja Pekka Metsola ja Asuntosäätiön toimitusjohtaja Anja Mäkeläinen.

Oikealla alhaalla: Vuoden ympäristörakennekilpailun voitti vuonna 1994 Kotkan Sapokan Vesipuisto. Tässä kuvataan dronella puistoa vuonna 2020, kun Vuoden ympäristörakennekilpailun kohteista tehtiin esittelyvideoita kilpailusta tehdyn historiaprojektin yhteydessä.

YHTEINEN TEKEMINEN

Viherympäristöliiton jäsenyhdistykset ovat tehneet omaan ammattialaan liittyvää kehitystyötä järjestämällä täsmäkoulutusta, opintomatkoja, tiedotusta ja muuta kehittämistä. Valtakunnallisessa vaikuttamisessa resurssit ovat olleet pienet. Tässä on auttanut yhteistyö muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa. Viherala on ollut muun muassa valtakunnallisissa teemavuosissa Puutarhaliiton kautta mukana jo vuodesta 1964, jolloin pidettiin TEE-teemavuosi (terveiden elämäntapojen vuosi). Viheralan kampanjointi sai vauhti Viher-Häme-teemavuodesta (1981), jonka Hämeen läänin ympäristönsuojeluneuvottelukunta ideoi yhdessä Puutarhaliiton kanssa. Vuonna 1985 pidettiin ensimmäinen Vihervuosi, josta on tullut perinne. Kuudes Vihervuosi on päätetty pitää vuonna 2025.

Teemavuosien lisäksi on ollut monenlaisia kampanjoita, joissa on edistetty ammatin tunnetuksi tekemistä, yritetty vaikuttaa asenteisiin sekä jaettu tietoa. Määrätietoisimmin ja pisin on kampanjoitu kotimaisten koristepuiden, -pensaiden ja perennojen tuotannon ja kaupan puolesta sekä puutarhaharrastuksen leviämiseksi koko maassa.

Viherympäristöliiton perustamisen jälkeen ammatillinen

julkaisutoiminta lisääntyi, ja se on hyvin tärkeä osa ammatillista kehittämistä. Samalla oppaat ovat tukena viheralan koulutuksessa. Viherympäristö-lehti on ollut koko alan oma ammattilehti vuodesta 1993.

MIKÄ MERKITYS YHTEISTOIMINNALLA ON OLLUT

Suomalainen tapa keskittää viheralan yhteistoimintaa on osoittautunut tulokselliseksi. Ala muodostaa yhteisen äänen ulospäin, luo omia toimivia pelisääntöjä ja vastaa notkeasti uusiin haasteisiin. Viheralan keskusjärjestömalli sekä teemavuosi-konsepti on viety malliksi eurooppalaisella tasolla. Tästä tavasta toimia viherala voi olla ylpeä.

Vuonna 1991 perustettu Viherympäristöliitto luo viheralan omaa identiteettiä, joka tulee nopeasti edelleen vahvistumaan viheralan ammatillisen kasvun ja uusien merkittävien työtehtävien myötä. Vahva oma identiteetti on tärkeää, koska se auttaa alalla toimivia samaistumaan yhteiseen perheeseen, jolla on näkyvä oma merkittävä rooli yhteiskunnassa. V

Kirjoitus perustuu kirjoittajan kirjaan Lähivihreän monet tekijät Osa II Yhteistoiminnan kehityskertomus (Viherympäristöliitto ry 2023)

Tervetuloa mukaan kierrokselle

MYSTERISHOPPAAJAT HAUTAUSMAALLA

teksti ja kuvat: LIISA HYTTINEN

Päättävän kauden Green Flag Award -tunnuksesta oli viestitty heti hautausmaan sisäänkäynnillä. Alueella liehui asiaankuuluvasti myös vihreä lippu. Kellonummen hautausmaa sai tänä vuonna Green Flag Award -tunnuksen jo toista kertaa.

Viheralueille myönnettävän Green Flag Award -tunnuksen voi saada Viherympäristöliitolta hakemalla, jos kriteerit täyttyvät. Arvion kriteerien täyttymisestä tekevät GFA-tuomarikoulutuksen läpäisseet tuomarit, jotka ovat aina myös viheralan ammattilaisia. Tässä jutussa kuljemme tuomarien mukana tunnuksen jo toista kertaa saaneella Kellonummen hautausmaalla Espoossa.

SUOMEN AINOA GFA-HAUTAUSMAA

Kellonummen hautausmaalle haettiin Green Flag Award -tunnusta (GFA) ensimmäistä kertaa vuonna 2022. Kriteerit täyttyivät, ja 20 hehtaarin laajuinen alue pääsi vihreän lipun alle Suomen ensimmäisenä hautausmaana, kahdentoista muun viheralueen joukkoon. Alueen erityisiksi vahvuuksiksi todettiin tuolloin rauhallisuus, luonnonläheisyys ja ympäristövaikutusten huomioiminen.

Kellonummen hautausmaata voidaan kuvata englantilais-tyyppiseksi maisemapuistoksi. Alue jakautuu metsä- ja niityhautaumaahan. Kesäaikaan pergolat varustetaan pöydin ja penkein. Alueella on myös kaksi kalustettua taukokatosta, joista toinen sijaitsee erityisen kauniilla paikalla lammen rannalla.

Green Flag Award -tunnuksen kriteerien tähtyminen tarkistetaan vuosittain. Ensimmäisenä vuonna tuomarit arvi-

oivat aluetta sovittuna ajankohtana ja kiersivät sitä yhdessä alueen hoidosta vastaavan työjohtajan kanssa. Toisena vuonna arviointi suoritettiin niin sanotulla mysteerishoppausmenetelmällä: arviointikäynnille saavuttiin ennalta varoittamatta.

Arviointiin osallistuu aina kaksi GFA-tuomarikoulutuksen suorittanutta viheralan ammattilaista. Tänä vuonna Kellonummen hautausmaan arvioinnin saivat vastuulleen viheralan puutarhuri ja maisemasuunnittelijaksi opiskeleva **Caroline Sarikoski** ja maisemasuunnittelija, hortonomi **Ilkka Tiainen**. Toimittajana pääsin seuraamaan, miten tuomarien salakäynti heinäkuisena hellepäivänä eteni. Tervetuloa mukaan kierrokselle!

MONIPUOLISTA HAVAINNOINTIA

Pysähdymme heti portilla hyväksi toviksi. Sarikoski ja Tiainen tarkastelevat sisäänkäynnin toimivuutta. Huomiota he kiinnittävät yleisilmeeseen sekä siihen, miten reitit ohjaavat kulkijaa, löytyykö opasteita ja ovatko kulkuväylät esteettömiä. Green Flag Award -tunnustuksesta kertova kyltti näkyvällä paikalla pääportin yhteydessä on osoitus siitä, että hautausmaan panostuksesta viherasioihin halutaan kertoa myös kävijöille.

Portilta jatkamme alueen sisään verkkaisesti kävellen ja ympäristöä tarkkaillen. Kulkuväylä on siisti, ja erotettu hau-

Hautaustoimen työnjohtaja Viia Löppönen ilahtui tuomarien yllätysvisiitistä ja vastaili heidän kysymyksiinsä silminnähden ylpeänä hautausmaan vihertyön korkeasta laadusta. - Palkinnon saaminen on aina upea saavutus ja olemme siitä erittäin iloisia. On myös mukava kuulla tuomareiden antama palaute, joka antaa omalta osaltaan suuntaa alueen kehittämiseksi, Löppönen sanoo.

Yllä: Kellonummen hautausmaan alue on laaja, joten selkeät opasteet ovat tarpeen. Niitä olisi tuomarien mielestä voinut olla vieläkin enemmän. **Alla:** Taukokatokset saivat kiitosta.

GFA-tuomarit Ilkka Tiainen ja Caroline Sarikoski pysäyttivät kohdalle osuneen kausityöntekijä Marita Martikaisen, joka kertoi viihtyvänsä töissä Kellonummella jo yhdeksättä kesää.

GFA-tuomarit Caroline Sarikoski ja Ilkka Tiainen kirjasioivat mystery shopping -kierroksella tekemänsä huomiot heti muistiin. Lisäksi he ottivat valokuvia ja keskustelivat siitä, millainen painoarvo milläkin asialla on Green Flag Award -kriteerien näkökulmasta.

Hautausmaan alueella näkyi useita vihertyöntekijöitä työssään tuomarien kierroksen aikana. Tuomareita kiinnosti myös työkoneiden sähköistymisen aikataulu. Työnjohtaja Viia Löppönen kertoo, että sähköistyminen tapahtuu sitä mukaa, kun koneita muutenkin uusitaan. Lisäksi käytöstä poistuvat koneet kierrätetään mahdollisuuksien mukaan sellaisille käyttäjille, joilla käyttö on kevyempää ja joiden tarpeisiin koneet voivat soveltua vielä jopa vuosien ajan.

ta-alueesta rehevällä puustoa ja saniaisista kasvavalla kaistaleella. Sarikoski pohtii, että saniaisit luovat yksityisyyttä, jota hautausmaalla liikkujat saattavat kaivata.

Matkan varrella on säännöllisin välimatkoisin opasteita, jotka ovatkin tarpeen laajalla alueella. Eräissä risteyksissä Sarikoski ja Tiainen pohtivat, olisiko siinäkin kohtaa ollut opasteille käyttöä.

Tuomarikaksikon huomio kiinnittyi aluetta kiertäessä niin yksityiskohtiin kuin maisemiin. He pohtivat Green Flag Award -tunnuksen kriteeristöön liittyviä toimintoja ja ominaisuuksia monipuolisesti: löytyykö alueelta merkkejä kävijöiden osallistamisesta? Hautausmaalla ainakin hautoja hoitaville omaisille tarkoitetut vesipisteet kastelukannuineen voidaan ajatella yhdeksi osallistamisen tavaksi. Jätepisteiden toimivuutta arvioidaan esimerkiksi tarkistamalla, onko jätteet lajiteltu oikeisiin astioihin. Myös jätteiden lajitteluun ohjaavat opasteet sekä jätepisteiden siisteys ja riittävyys arvioidaan. Tiainen huomaa pieniä puutteita yhdessä monista jätepisteistä: biojätteelle on ohje, mutta ei astiaa, ja sekajäteastiassa on mahdollisesti jotain sinne kuulumatontakin. Pääosin jäteasiat ovat Kellonummella kuitenkin hyvällä mallilla.

TYÖNTEKIJÄT YLLÄTYSHAASTATTELUUN

Kierroksen jälkipuolella tuomarit pysäyttävät ohi kulkevan **Marita Martikaisen**, joka kertoo olevansa yhdeksättä kesää

>

1.

2.

3.

4.

5.

6.

TUOMARIEN HUOMIOITA:

1. Jätepisteiden ympärille istutetut puut oli karsittu alaosistaan peuratuhojen vuoksi. Peurankestäviä kasveja haetaan kokeilemalla.
2. Hautausmaan reservialueet annetaan kasvaa niittymäisinä. Niille ei ole kuitenkaan erikseen kylvetty niittykasveja.
3. Luonnon monimuotoisuutta tuetaan alueella monin toimin, esimerkiksi linnunpöntöin, hyöteishotellein ja risuaidoin.
4. Haitallisia vieraslajeja oli onnistuttu suurelta osin torjumaan, mutta muutamat lupiinit pistivät esiin mesiangervon joukosta.
5. Kastelukannut olivat paikoillaan useimmilla vesipisteillä. Työnjohtajan mukaan tavoitteena on, että niitä olisi jokaisella pisteellä aina saatavilla.
6. Pergolat olivat kunnostuksen tarpeessa. Työnjohtaja kertoi kuitenkin, että ne on tarkoitus kunnostaa lähiaikoina.
7. Sanaiaiset tuovat yksityisyyttä hautausmaalla liikkujille.

7.

Tuomarit kirjasivat tarkkaan ylös havaintonsa luonnon monimuotoisuutta tukevista seikoista, muun muassa hyönteishotelleista, linnunpöntöistä ja niittyalueista.

kausityöntekijänä alueella ja viihtyvänsä työssään. Sarikoski sanoo pohtineensa kierroksen aikana jo melko iäkkääksi ehjineen puuston uusiutumista: Istutetaanko alueelle riittävästi uutta puustoa, tai huolehditaanko puuston luontaisesta uusiutumisesta, jotta alueen puustoisuus olisi jatkossakin turvattu? Martikainen tietää kertoa, että ainakin Sarikosken sellän takana kasvava pihlaja on istutettu hänen aikanaan.

Tarkempien kysymysten osalta Martikainen ja toinen kohdalle osuva työntekijä ohjaavat tuomarikaksikon työnjohtajan pakeille.

Huolto- ja toimistorakennusten edustalle saapuukin **Viia Löppönen**, joka vastaa hautausmaiden työnjohtajana Kellonummen hautausmaan vihertöistä. Häneltä tuomarit kysyvät muun muassa alueella olevien useiden pergoloiden kunnostussuunnittelusta, sillä ne ovat päässeet rapistumaan. Löppönen kertoo, että kunnostusta ollaan suunnittelemassa lähivuosille – pergoloista ei siis ole tarkoitus luopua eikä antaa niiden mennä enää huonompaan kuntoon. Tarkoituksena on kunnostaa kaikki pergolat samalla kertaa ja määrittää niille jatkossa säännöllinen kunnossapitorytmi.

Kellonummen hautausmaan yhteydessä on alueen oma kompostointialue, viedään hautausmaan biojätteet, hau-

dankaivuumaat ja muut toiminnassa syntyvät, kierrätettävät maa-ainekset omiin kasoihinsa. Löppösen mukaan kaikki kompostoinnissa syntyvä multa menee omaan käyttöön alueen istutuksiin ja niiden hoitoon.

Alueen laidoilla on laajahkot alueet niittyinä, ja Sarikoski ja Tiainen haluavat tietää myös niiden hoidosta. Niittyjen tarkoituksella selviää hautauksen reservialueena toimiminen. Näitä niittyjä ei ole erikseen kylvetty, vaan ne ovat saaneet kasvaa itseksensä, sanoo Löppönen. Toista aluetta ei ole kertaakaan leikattu, ja toinen on niitetty kerran kesän aikana, juhannuksen tienoilla. Alueella suositaan kukkivaa nurmea siellä, missä on vähemmän kulkua.

Palataanpa vielä puuston uusiutumiseen. Löppönen kertoo, että erillistä suunnitelmaa puustolle ei ole, mutta tavoitteena on pitää alueella eri-ikäisiä puita. Haudankaivuu on puustolle haaste, joka pitää huomioida.

Haasteena alueella ovat myös peurat, jotka verottavat istutuksia. Marjakuuset on jouduttu aiemmin poistamaan tämän vuoksi. Peurankestäviä lajeja etsitään kokeilemalla. Narsissit, alliumit, iirikset, nauhukset, poimulehdet sekä kurjenpolvi on jo havaittu peuran välttämiksi lajeiksi. Sen sijaan kuunilijat ovat hävinneet niiden suihin ensimmäisinä.

KAIKKIEN
SUOMEN
GFA-PUISTOJEN
ESITTELYT
DIGILEHDESSÄ!

Lampi siihen laskevine puroineen tuo hienon lisän alueen monipuoliseen kokonaisuuteen. - Kohde on siitä poikkeuksellinen, että vaikka se on hautausmaa, siinä on myös yleisiä virkistysalueita muistuttavia osia, totesivat GFA-tuomarit Caroline Sarikoski ja Ilkka Tiainen.

Tuomarit haluavat saada monipuolisen käsityksen hautausmaan toiminnasta ja kysyvät myös, onko Kellonummella yhteisöllistä toimintaa. Löppönen kertoo, että he tekevät yhteistyötä nuorten kuntouttavaa työhön tutustumista organisoivan Vamoksen kanssa. Syksyksi on suunnitteilla uusi kahden viikon jakso.

EI TÄYDELLINEN, MUTTA ERITTÄIN HYVÄ

Caroline Sarikoski ja Ilkka Tiainen ovat saaneet mysteeri-shoppauskierroksensa yllätyshaastatteluineen tehtyä. Sen jälkeen he käyvät yhdessä läpi kirjaamansa havainnot ja tekevät niistä GFA-järjestelmän mukaisen raportin. Vaikka aina löytyy pientä parannettavaa tulevan varalle, niin Kellonummen hautausmaan viherasioiden hoidosta heille jäi erittäin positiivinen kuva.

Kulkuväylät ovat hyvät ja helppokulkuiset, luonnon monimuotoisuutta tuetaan, metsämäisyys ja alkuperäinen identiteetti on säilytetty alueen kulttuuriperintöä kunnioittaen. Sisäänkäynti on kutsuva, ja jos maltaa kävellä toiseen laitaan saakka, niin lampi ympäristöineen käy ihan ulkoilualueesta, summaavat Sarikoski ja Tiainen.

Alue on ilman muuta ansainnut vetää vihreän lipun salkoon seuraavaksikin vuodeksi! v

NÄIN HAET GREEN FLAG AWARD -TUNNUSTA:

Hakuaika: 1.2. -19.4.2024

Ota hakiessasi yhteyttä Viherympäristöliittoon:
heidi.ovaska@vyl.fi

Hakuprosessiin osallistuminen edellyttää hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman liittämistä hakemukseen.

Jos haluat teettää hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman oppilastyönä, ota yhteyttä Hämeen ammatti-korkeakouluun: sari.suomalainen@hamk.fi vuoden 2023 aikana.

ABAU DESIGN

VALMIS MALLISTO

RÄÄTÄLÖINTI

SUUNNITTELU

Loviisan Kuningattarenranta

PALVELUMME

Autamme suunnittelijoita, puutarhureita ja rakennuttajia toteuttamaan yksilöllisiä kalustekokonaisuuksia esimerkiksi puistoihin, toreille, kaupunkikeskustoihin, koulujen, päiväkotien ja taloyhtiöiden pihuille.

UUTTA 2023

Viherkalusteet: Juuri- ja runkosuojat, Suuret istutusaltaat
Penkit: Puunympärys-, moduli-, muuri- ja porraspenkit
Kalustemallistot: IISALMI ja LOVIISA
Erikoisuudet: Aurinkokellot, Ulkotulet, Pergolat
Pyöräilyyn: Pyörätelineet ja -katokset

Puistonpenkit

Puunympäryspenkit

Modulipenkit ja istutusastiat

SOITA, IDEOIDAAN YHDESSÄ!

Jos sinulla on työn alla kohde, johon toivotaan erityisiä kalusteita, me autamme valitsemaan, räätälöimään tai suunnittelemaan juuri sopivan kokonaisuuden.

Nettisivuiltamme löydät esimerkkejä tuotteistamme, mutta tekeillä on aina paljon uutta. Ota yhteyttä, kerromme mieluusti lisää!

luotettava
kumppani

abau-design.com

info@abau-design.com

+358 (0)50 337 9549

Lapinlahdenkatu 16, 00180 Helsinki

Luonnonvarakeskuksen asiantuntijat vapauttavat kutukypsiä taimenia Oulun Hupisaarten puroihin lokakuussa 2018.

Käyttäjätutkimus paljasti Hupisaarten arvostuksen

Puistojen tuottamien virkistys-, terveys- ja muiden hyötyjen mittaaminen on hankalaa. Oulun Hupisaarten laajan puistoalueen arvostusta, käyttöä ja mahdollisten kunnostus- ja kehitystöiden vaikutusta siihen selvitettiin Luonnonvarakeskuksen Oulun kaupungin asukkaille tekemässä kyselytutkimuksessa.

teksti: ANU RIIKONEN, kuva: ERKKI MÄNTYMAA

Hupisaarten kaupunginpuisto on laaja ja vanha, kulttuurihistoriallisesti tärkeä, useista jokisuiston saarista koostuva puistoalue Oulujoen rannalla. Sen käytön merkitystä ja erilaisten kehittämishankkeiden vaikutusta käyttöön selvitettiin kyselytutkimuksella noin 300 kaupunkilaiselle, jotka edustivat tasaisesti erilaisia kaupungin asukkaita. Puistossa käymisen taloudellista arvoa arvioitiin keskimääräisen matkakustannuksen kautta: se kertoo, mitä kävijä on valmis maksamaan vierailusta puistossa.

TAPAHTUMIA, TAIMENIA, VAI TEETÄ JA KAHVIA?

Kyselytutkimuksessa haluttiin selvittää sekä puiston nykyistä käyttöä että sitä, miten eri kehitystoimet vaikuttaisivat käyttöön. Keskimääräinen käyttäjä kävi vuosittain puistossa kymmenen kertaa, ja edestakaista matkaa puistoon kertyi yhdeksän kilometriä. Noin 200 000 asukkaan Oulussa Hupisaarten vierailujen kokonaisarvoksi arvioitiin noin 45 miljoonaa euroa.

Kyselyssä tarjotut puiston uudet kehittämiskohteet olivat ympärivuotinen kahvila-ravintola tai tapahtumien lisääminen niin, että niitä tarjotaan useita viikossa kesällä ja ainakin kaksi kuukaudessa talvella. Kolmas kohde oli lisääntyvän taimenkannan palauttaminen Hupisaarten puroverkkoon, jo-

ta on jo ryhdytty toteuttamaan. Näiden suosiota mitattiin kysymällä, miten usein puistossa käytäisiin, jos kaikki tai osa uudistuksista toteutuisi.

TAIMENET KANSANSUOSIOSSA

Kehittämisehdotuksista pienellä marginaalilla suosituimmaksi nousi taimenkannan palauttaminen alueelle. Kahvilapalveluiden ympärivuotisuus oli toiseksi suosituinta. Molemmat toivat kyselyvastausten perusteella käyttäjiltä kaksi lisäkäyntiä vuodessa. Tapahtumien lisääminen olisi sekin lisännyt puistossa käyntejä, mutta hieman vähemmän kuin taimenet tai kahvila. Taimenkannan elvyttämisen hyödyt arvioitiin monta kertaa suuremmiksi kuin kustannukset, joten se näyttäytyi erittäin kannattavana.

Huomionarvoista on, että puisto kaikkien kaupunkilaisten ilmaisen ja saavutettavana virkistyskohteena oli erityisesti vähätuloisten vastaajien suosiossa, vaikka sitä käytettiin laajasti riippumatta esimerkiksi koulutustaustasta tai perheen lapsiluvusta. Näin ollen Hupisaarten kehittäminen olisi sosioekonomisesti hyvin perusteltua. v

Tarkasteltu artikkeli: Mäntymaa, E., Jokinen, M., Juutinen, A., Lankia, T., & Louhi, P. (2021). Providing ecological, cultural and commercial services in an urban park: A travel cost-contingent behavior application in Finland. *Landscape and Urban Planning*, 209, 104042.

KASVUALUSTAT VIHERRAKENTAMISELLE

Kattopuutarhamulta PLUS & Maksaruohokattomulta PLUS

Kekkilän kasvualustoja löytyy jo lukuisilta katoilta ympäri Suomea. Valikoimastamme löydät kompostilannoitetut kasvualustat kaikille viherkatoille ja kansirakenteille. Maksaruohokattomulta PLUS soveltuu tyypeille 1 ja 2, ja Kattopuutarhamulta PLUS tyypeille 3 ja 4. Kasvualustat on valmistettu 100% kotimaisista raaka-aineista.

Lisätiedot ja tilaukset

p. 020 331 404

[Kekkilä.fi/viherkentaminen](https://kekkila.fi/viherkentaminen)

Tampereella poiminta- ja pienaukkohakkuuta tehdään vanhoissa kuusikoissa. Töiden käynnistäjinä ovat usein kirjanpainajien johdosta kuolleet puuryhmät. Peltolammin työmaalla Tampereen Infran Pekka Tiura ja Heli Vuorilampi suunnittelevat työn toteutusta. Vuorilammen mukaan luonnontaimien säästäminen ja ulkoilijoiden turvallisuuden varmistaminen ovat tärkeä osa työtä.

Jatkuvaa kasvatusta kuntametsissä

Jatkuvan kasvatuksen menetelmät tulivat sallituiksi vuoden 2014 metsälakiuudistuksessa. Ne ovat yleistyneet hiljalleen, mutta ovat edelleen melko vähän käytössä eri maanomistajaryhmien metsissä.

teksti ja kuvat: TOMMI GRANHOLM

Metsälaki ei koske kaikkia kuntien omistamia metsiä. Asemakaava-alueet ovat metsälain ulkopuolella, samoin yleiskaava-alueet maa- ja metsätalousalueiksi merkityjä alueita lukuun ottamatta. Kaupungit ovatkin ottaneet käyttöön jatkuvan kasvatuksen eri variaatioita jo ennen kasvatustavan sallivia lakimuutoksia. Myös tietty metsälain aiemminkin sallimat kasvatustavat ovat jatkuvan kasvatuksen tapaisia, esimerkkinä männiköiden uudistaminen siemenpuuston avulla.

PIENIMUOTOISTA METSÄNHOITOA PORVOOSSA

Porvoon kaupungin metsissä jatkuvan kasvatuksen menetelmät ovat olleet käytännön sanelema välttämättömyys jo vuosikymmenien ajan. Metsänhoitotöitä tehdään usein kapeilla asutuksen välisillä metsäkaistaleilla, kertoo metsätalouden sinööri **Tommi Laakkonen** Porvoon kaupungilta.

- Puuston kasvua ohjaillaan poistamalla yksittäisiä puita tai puuryhmiä. Jos tehdään aukko, se on jatkuvan kasvatuksen mukainen pienaukko, kertoo Laakkonen.

Varjostaviksi tai vaarallisiksi koettujen tontinreunametsien hoitaminen työllistää metsäasiantuntijoita Porvoossa, kuten

muissakin kaupungeissa. Luontaista uudistumista hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

- Taimien säästäminen isoja puita kaadettaessa on usein hankalaa. Jos taimikon seasta kaadetaan vanhoja puita, riski taimien tuhoutumisesta on huomattava. Toimivaksi menetelmäksi on osoittautunut reunapuihin kohdistuva hakkuu, metsänreunan vyöryttäminen, jolloin puut voidaan kaataa pois päin taimettuneista metsänkohdista.

OPPEJA SCHWARZWALDISTA

- Oikeastaan meillä puistometsien vyöryttämisessä kyse on tyypillisestä Schwarzwaldilaisesta lohkokarsinnasta, toteaa Tommi Laakkonen.

Saksasta tuotiin metsänhoito-oppeja Suomeen menneillä vuosisadoilla. Metsätieteilijänäkin tunnettu poliitikko **A.K. Cajander** kuvaili vuonna 1910 Schwarzwaldilaista lohkokarsintaa: "...ei ole kaistale- eikä aukkohakkausta vaan harsintaa, mutta sellaista harsintaa, missä metsiköstä hakataan runsaammin, kuin se edellisen hakkauksen jäliltä on ennättänyt kasvaa."

Harsintahakkuutapoja tunnettiin tuohon aikaan monilla muillakin erikoisilla nimillä, mm. määrämittaharsinta, hir-

Kirjanpainajat kiusaavat vanhoja kuusia Etelä-Suomessa.
- Pienaukkoja syntyy, kun poistetaan kuivuneet kuuset ja niiden läheltä heikentyneet puut. Ei ole järkevää jättää eläviäkään vanhoja puita avoimelle paikalle yksinään jos ympäriltä on puusto kaadettu, kertoo Tampereen Infran metsäasiantuntija Heli Vuorilampi. Alakuvassa on parin vuoden takainen pienaukkohakkuu Tampereen Kaupissa.

renharsinta ja talonpoikaisharsinta. Ilmeisesti Laakkosen vastualueella kyse lienee sittenkin lähinnä porvoollaisesta poimintahakkuusta.

TURKU KASVATTAJAT JATKUVASTI

Turussa Kiinteistöliikelaitos käynnisti metsäsuunnitelman uudistamis- ja päivityshankkeen vuonna 2017. Jatkuvaan kasvatukseen perustuva uusi metsäsuunnitelma hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa lokakuussa 2019, hakkuiden tavoitetasoksi asetettiin 40% vuotuisesta kasvusta.

Kaupunginmetsänhoitaja **Juha Mäkitalo**, kuinka suunnitelman toteutus on lähtenyt käyntiin?

- Turussa jatkuvaa kasvatusta on harjoitettu jo pidempäänkin, uusi suunnitelma oikeastaan vain vahvasti valitun linjauksen. Avohakkuut oli Turussa lopetettu lähes kokonaan jo aiemmin, kertoo Mäkitalo.

- Olemme viime vuosina päässeet hyvään yhteistyöhön puuta ostavan UPM:n metsäorganisaation kanssa, heidän konemiehensä ovat hyvin koulutettuja toteuttamaan jatkuvaa kasvatusta. Monitoimikoneen kuljettaja on ehdottomasti avainasemassa hakkuun lopputuloksen kannalta.

Oletteko kartoittaneet yleisön mielipiteitä jatkuvasta kasvatuksesta?

- Suunnitelman laadintavaiheessa kysyimme mielipiteitä asukkailta, vastauksia tuli parisen kymmentä, ja niissä oli hyvin vaihtelevia mielipiteitä jatkuvasta kasvatuksesta. Kyselytutkimuksia emme ole sen jälkeen tehneet, mutta metsänhoitoon liittyvää asukaspalautetta tulee eri kanavia pitkin. Pa-

JATKUVAN KASVATUKSEN "PERUSPAKETIT"

Kuusikon kasvattaminen eri-ikäisenä

- pienipiirteisien jatkuvan kasvatuksen menetelmä
- metsässä on aina kaiken kokoisia puita
- isoja puita poistetaan poimintahakkuissa, syntyy kasvutilaa pienemmille puille
- käyttöönotto on helpointa metsässä, jossa on valmiiksi eri-ikäisrakenteisuutta

Pienaukkohakkuut

- alle 0,3 ha aukot ovat pienaukkoja, ei metsälain uudistamisvelvoitetta
- mahdollistavat valopuiden (esim. koivu, mänty) uudistumisen
- pienaukon halkaisijan tulisi olla n. 50 m.
- käytetään eri-ikäisrakenteisessa metsässä poimintahakkuiden rinnalla

Männikön ylispuukasvatus

- uudistetaan metsä siemenpuuhakkuulla
- taimettumisen tapahduttua vanhoja mäntyjä poistetaan vaiheittain – osa vanhoista puista voidaan jättää säästöpuiksi

Lähde: Sauli Valkonen/Luke 2021

laute on pysynyt samanlaisen kuin ennenkin, enimmäkseen pyydetään puiden kaatamisia tonttien rajoilta varjostuksen ja oletetun kaatumisvaaran takia.

VAIHTELEVAA SUHTAUTUMISTA MENETELMIIN

Mielipiteet jatkuvasta kasvatuksesta vaihtelevat suuresti. Suhautumisessa metsänhoitoon vaikuttavat usein tunteet ja asenteet, suomalaisilla on aina jonkinlainen suhde metsään.

Perinteistä tasaikäismetsänhoitoa on arvosteltu avohakkuista ja metsien yksipuolistamisesta. Jatkuva kasvatus voidaan kokea luonnon monimuotoisuuden ja maisema-arvot pelastavana menetelmänä, mutta näkymä "oikeaoppisessa" jatkuvan kasvatuksen talousmetsässä saattaa olla erilainen kuin mielikuvissa. Hyvä puuntuotos edellyttää luonnonvarakeskuksen tutkimusten mukaan hyvin harvaa puustorakennetta eri-ikäisrakenteisessa metsässä. Riittävän harva kasvuasento on myös välttämätön uuden taimiaineoksen syntymisen kannalta.

Taajamametsissä jatkuvaa kasvatusta on mahdollista harjoittaa ilman taloudellisen tuotoksen korostamista. Monissa isoissa kaupungeissa virkistysmetsät ovat jo pitkään olleet vapaista metsätaloustavoitteista, joten on ollut mahdollista valita luontaista uudistumista suosivia menetelmiä - jatkuvan kasvatuksen sovellutuksia. Yhteistä metsän tasaikäisenä kasvatamiselle ja jatkuvalle kasvatukselle on, että metsän uudistumisesta pyritään huolehtimaan. v

Kirjoittaja on metsäalan asiantuntija.

Harjoittelijana VIHERALAN YRITYKSESSÄ

**Viheralan opiskelijat Elina Vainio ja Jyry Lehto suorittivat työharjoittelujakson Viherkehä Oy:ssä kesällä 2023.
Nyt he kertovat kokemuksistaan.**

teksti: LIISA HYTTINEN, kuvat: VIHERKEHÄ

Kuka olet ja mistä tulet?

JYRY

Jyry Lehto, 28-vuotias toisen vuoden puutarhuriopiskelija Keudasta
Aiempi koulutus: ylioppilas
Harjoittelujakson pituus: 4 kk

ELINA

Elina Vainio, 51-vuotias ensimmäisen vuoden puutarhuriopiskelija TTS:sta.
Aiempi koulutus: FM, kääntäjä
Harjoittelujakson pituus: 5 kk

Miksi juuri puutarhuriksi?

Jyry:

- Viheralan työt ovat palkitsevia ja tuntuvat itselle merkityksellisiltä. Ulkona oleminen ja fyysinen työ ovat myös tärkeitä.

Elina:

- Harkitsin puutarha-alaa jo aikoinaan peruskoulusta lähtiessäni. Silloin tiet veivät kuitenkin muille urille, mutta tietokoneen naputteluun kyllästytyäni päätin sitten palata alkuperäisen ammatinvalinta-ajatukseni pariin. Tutkimukset ovat käsittääkseni melko yksimielisiä siitä, että luonnossa oleskelu on tärkeää ihmisten hyvinvoinnille, ja hyvin hoidetuilla pihhoilla ja viheralueilla on tässä oma roolinsa. Lisäksi taajamametsiä osataan nykyään varmasti hoitaa melko hyvin jo tavalla, joka huomioi luonnon monimuotoisuuden ja myös muiden urbaanien eläinten ja eliöiden elinympäristöt, tilan ja hyvinvoinnin. Se on minulle kaupunkilaisena erittäin tärkeää.

Mitä olet tehnyt ja oppinut harjoittelussa?

Jyry:

- Erilaisia viherrakennustöitä, muun muassa puiden ja pensaiden istutuksia, kivitöitä, leikkipaikan rakentamista ja nurmialueita. Kunnossapidon töitä, kuten pensaiden ja puiden leikkuuta, kitkemistä, kasvinsuojelua ja raivausta. Kurtturuisuuden poistoa koneellisesti.

- Olen oppinut tuntemaan paljon paremmin puita ja pensaita, kun on päässyt niitä näkemään koko kasvukauden ajan. Rakentamisesta olen oppinut myös paljon, esimerkiksi terassin rakentamista.

KYSY ENSIN MEILTÄ

Jyry ja Elina pääsivät harjoittelussa tekemään monipuolisesti erilaisia viheralan töitä aina istutuksista ja puutarhatöistä erilaisiin kunnossapidon ja rakentamisen töihin.

Elina:

- Puutarhatöitä, kunnossapitoa ja rakentamista.
- Vaikka mitä! Tutuiksi ovat tulleet viheralan työt käytännössä ja osin myös viherala liiketoimintana. Hurjasti on toki vielä opittavaa – olen vasta raapaissut pintaa – mutta harjoittelu on ollut mielestäni erinomainen "johdanto" koko alaan.

Mistä yllätyit?

Jyry:

- Joka päivä on todella erilainen. Liikkuvassa työssä kohteet vaihtuvat välillä monta kertaa päivässä. On myös auennut uudenlainen maailma, kun ei ole tajunnutkaan kuinka paljon kiinteistöjen viheralueissa on töitä.

Elina:

- Niin useimpien asukkaiden ja asiakkaiden ilo, kun saavumme istuttamaan vaikkapa kesäkukkia tai kunnostamaan pihaa, kuin myös työpäivien riipeys: sormia ei todella ole tarvinnut pyöritellä. Molemmat ovat olleet myönteisiä yllätyksiä. On myös ollut mukava huomata, kuinka monet ainakin harjoittelupaikkani puutarhureista ja kausityöntekijöistä ovat tyytyväisiä työhönsä. Koska harjoittelu on ollut minulle mielekästä, se vahvistaa entisestään käsitystäni siitä, että olen valinnut oikean alan.

>

BETONIKIVIÄ

KOTIMAISTA KIVEÄ
kaikenkokoisiin pihoihin.
PIHAKIVEYKSEN JA LAATOITUKSEN ASIAANTUNTIJA
BETONILAATTA OY
www.betonilaatta.fi

BETONIKIVIÄ

AKO®
GARDEN

Hulevesien hallintaan – Ketokatto
AKO Roof on kotimainen, mukavan muoviton, kierrätysmateriaaleihin perustuva, tutkittu KESY-tuote.

**RAKENNUSBETONI-
JA ELEMENTTI OY**
Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

ILMOITUSTILAA

**SINUN ILMOITUKSESI
TÄHÄN?**

PYYDÄ TARJOUS:
myyntipäällikkö Jenni Roth
jenni.roth@vyl.fi, p. 044 901 9153

Mitä toivot tulevalta työltäsi?

Jyry:

- Toivon, että työllistyn alalle tulevaisuudessa.
- Monipuolisesti viherrakennustehtäviä ja kunnossapitoa.

Lisäksi haaveilen arboristin tutkinnon suorittamisesta tulevaisuudessa.

Elina:

- Ala on minulle vielä niin uusi, että se tarjoaa varmasti mahdollisuuksia, joita en ole vielä edes tullut ajatelleeksi. Mutta yksi harjoittelupaikkani puutarhureista totesi pitävänsä oman työnsä vaihtelevuudesta – välillä rakennetaan muutama päivä, sitten taas tehdään puutarhatöitä – ja se on minullekin osa työn viehätystä. Ja vaikka kasvit kiinnostavat minua enemmän kuin kivet, on välillä kieltämättä kiva nähdä uuden viheralueen rakentuvan ja valmistuvan. Ja osallistua sen tekoon.

- Paljon oppia ja iloisia työvuosia! v

VIHERKEHÄ OY

Viherkehä on perustettu Minna Keskitalon toiminimellä vuonna 2011. Viherkehä Oy kuuluu nykyään PHM Group konserniin. Uudellamaalla toimivan Viherkehän palveluun sisältyy viheralueiden hoitoa ja ylläpitoa, viherrakentamista ja vihersuunnittelua.

Viherkehä työllistää vakituisesti yhdeksän henkilöä ja tarjoaa kausityötä ja työharjoittelupaikkoja vuosittain noin 30 henkilölle.

Jyryn jokainen työpäivä harjoittelujaksolla oli erilainen, ja yhteen päiväänkin mahtui monta kohdetta.

Elinan mielestä osa viheralan työn viehätystä on se, että välillä rakennetaan muutama päivä, ja sitten tehdään taas puutarhatöitä.

PIRJO SIREN:

Osallisuus ja väestönmuutos ytimessä

Kuva: Jenni Roth

Viheralueidemme tulevien käyttäjien neljä suurta kansallista muutostekijää ovat: väestö ikääntyy, yhä suurempi osa väestöstä asuu yhä pienemmällä alueella, lasten määrä vähenee ja suomi kansainvälistyy. Kasvukunnissa on asukkaiden ikärakenne kuitenkin suhteellisen nuorta. Lasten ja nuorten määrä sekä nuorten aikuisten määrä voi kasvaakin, vaikka väestö ikääntyy.

Keskiössä tulee kuitenkin olemaan myös niin sanotussa "kolmannessa iässä" olevat ihmiset. "Kolmannen iän" ihmiset ovat noin 55–80-vuotiaita. Heitä tulee olemaan yhä enemmän ja kyseinen elämävaihe voi kestää lähes kolmanneksen elämästä.

Viheralueiden käyttäjät kokemuksineen ovat oman lähiympäristönsä asiantuntijoita, joilta saatu kokemustieto on tärkeää informaatiota. Osallistava suunnittelu on puhuttanut paljon kaupunkisuunnittelun ja viheralan toimijoita tuoreen maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen myötä: Lain tavoitteissa on myös kestävä ja toimivan ympäristön suunnittelu ja rakentaminen, jossa tulisi huomioida eri väestöryhmien tarpeet.

Osallisuutta on tutkittu paljon ja alallamme on kehitetty erilaisia osallisuusmalleja ja -strategioita. Uskon, että osallisuus kytkeytyy jatkossa entistä vahvemmin kuntien ja järjestöjen toimintaan. Tutkimusten mukaan onnistuneet, osallisuuteen ja vuorovaikutukseen painottuneet suunnitteluprosessit vahvistavat käyttäjien käsityksiä osallisuudesta ja vaikuttavuudesta. Kyse on myös sosiaalisen kestävyys edistämisestä ja oikeudenmukaisuuden kokemuksen vahvistamisesta, yhteisestä arvopohjastakin.

Väestön ikääntyessä asuinalueiden ikäystävällisyys on tullut yhä tärkeämmäksi. Oletko sinä jo tutustunut esimerkiksi ikäystävällisen suunnittelun tarkistuslistaan?

Uusimpia asuinympäristön ja asumisen hankkeita lienee Tuusulan ikäystävällisen korttelin suunnitelma. Hankkeissa on kehitetty uusia asumisratkaisuja, erilaisia talotyyppejä ja monisukupolvisia ratkaisuja.

Keskeinen sijainti ja palvelujen läheisyys on tärkeää. Asuinympäristö on esteetön, ja se aktivoi asukkaita ulkoilemaan ja liikkumaan. Asuinympäristöön on suunniteltu monenlaisia yhteistiloja ja piha-alueita, joissa on mahdollisuus tavata muita asukkaita ja osallistua harrastustoimintaan. Lisäksi asuinym-

päristön ja korttelin palvelut tuovat lisää iloa ja hyvinvointia arkeen. Palveluita käyttävät niin lähiympäristön asukkaat kuin kyläilijätkin.

Ikäystävällisissä asuinkortteleissa kiinnitetään huomiota esteettömiin, helposti löydettäviin ja hyvin opastettuihin reitteihin. Talot erottuvat toisistaan, ja oma rappu on helposti tunnistettavissa. Pihoja on jaoteltu yhdessä oleskeluun ja tapahtumiin keskittyvään palvelupihaan, liikkumista ja puuhastelua tarjoavaan aktiivipihaan ja luontoelämyksiä tuottavaan viherpihaan. Kaiken kaikkiaan ikäystävällisyys huomioidaan kokonaisvaltaisesti suuresta mittakaavasta pienimpiin yksityiskohtiin.

Viime vuosina on julkaistu kiinnostavia tutkimustuloksia siitä, miten luontokosketus tukee elimistön tärkeää mikrobistoa. Monipuolinen liikkuminen tukee yhtäläillä hyvinvointia. Lasten ja nuorten liikkumisesta on huolestuttavaakin uutta tutkimustietoa: Reipasta ja vauhdikasta liikkumista kaivataan lisää.

Aktiivisuuden määrän lisäksi tulisi kiinnittää erityistä huomiota liikkumisen monipuolisuuteen, erilaisten taitojen opeteluun sekä liikkumisen iloon. Myös nuorten lihaskunnoltaan hyvätaisoisten osuus on laskenut ja heikkotasoisten noussut. Nuorten miesten juoksukestävyyskunto on ollut mittaushistorian alimmassa ääripäässä.

Päiväkoti- ja koulupihojen ohella koko lähiympäristö on merkityksellistä. Alalla on kehitetty lapsiystävällisen suunnittelun työkaluja, joiden avulla voidaan huomioida lasten tarpeet kaikissa suunnittelukohteissa ja ympäristöissä – päiväkodit ja koulut yhtenä tärkeimmistä lasten päivittäisistä ympäristöistä. Periaatteita ovat muun muassa kannustaminen spontaaniin liikkumiseen, luontokosketus ja oppimismahdollisuudet ulkona.

Lapsiystävälliset ympäristöt tukevat osallisuutta, hyvinvointia, kestävyttä ja luonnon monimuotoisuutta. Lapsille hyvä ympäristö on hyvä ympäristö myös monille muille.

Pirjo Siren on maisema-arkkitehti, kuntakehitysjohtaja ja Viherympäristöliiton puheenjohtaja.

Viheralan yhteistoimintaa näkyväksi

Keväällä ilmestynyt Lähivihreän monet tekijät - sarjan ensimmäinen osa painottui alan historiallisen kehityksen kuvaamiseen. Tuore jatko-osa täydentää kokonaisuutta tekemällä ansaitusti näkyväksi viheralan ammattilaisten ja yhdistysten tekemää työtä sekä alan yhteistoiminnan vakiintumista. Julkaisu käy läpi alan tapahtumia, kampanjoita sekä tiedotustoimintaa. Seikkaperäisen esitystapansa ansiosta teos palvelee paitsi ammatillista mielenkiintoa, myös historiankirjoituksen näkökulmaa.

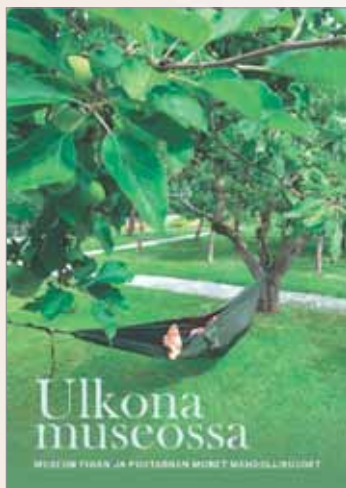
Lähivihreän monet tekijät

Osa II: Yhteistoiminnan kehityskertomus

Seppo Närhi

Viherympäristöliitto, 2023

181s.

Portti uusmaalaisiin museopuutarhoihin

Ulkona museossa - julkaisu vastaa erinomaisesti viime vuosina puutarhojen historiaa kohtaan kasvaneeseen kiinnostukseen ammatillisesta näkökulmasta. Pihat ja puutarhat ovat osa museon kokonaisuutta mahdollistaen kokonaan uudenlaista toimintaa. Esitelty 18 uusmaalaisesta kohdasta ovat keskenään sopivan erilaisia virittääkseen kiinnostusta varmasti myös maakuntarajojen ulkopuolella. Teoksessa käsitellään myös vapaaehtoistoiminnan ja tapahtumatuotannon mahdollisuuksia.

Ulkona museossa

Katri Lento, Julia Donner ja Jere Jäppinen (toim.)

Helsingin kaupungin museo, 2023

137s.

Ladattavissa vapaasti osoitteesta:

<https://julkaisut.hel.fi/fi/julkaisut/ulkona-museossa-museon-pihan-ja-puutarhan-monet-mahdollisuudet-2023>

Eväitä valuma-alueen suunnitteluun

Suomen ympäristökeskuksen julkaisu esittelee Freshabit LIFE IP -hankkeen myötä luotua toimintamallia, joka on rakennettu 33 alueella testattujen vesistö- ja valuma-aluekunnostusten pohjalta. Tavoitteena oli toimintatapoja kehittämällä parantaa luonnon monimuotoisuutta ja vesistöjen ekologista tilaa Natura 2000 -alueilla. Julkaisu käsittelee muun muassa vedenlaadun seuranta, kunnostustoimenpiteiden valikoimaa sekä erityistä huomiota edellyttäviä lajeja ja luontotyypppejä.

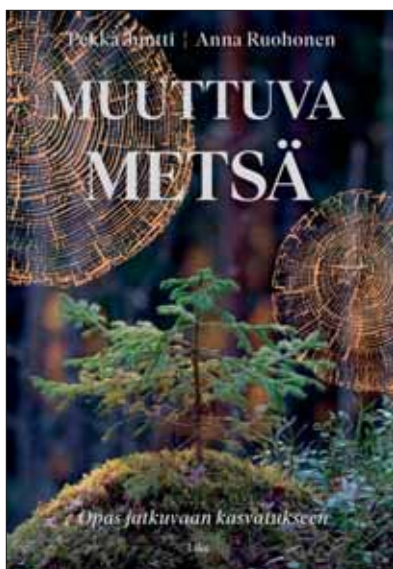
Vesistö- ja valuma-aluekunnostukset Natura 2000-alueilla

Suomen ympäristökeskuksen raportteja

Verkkojulkaisu, 2022

Ladattavissa vapaasti osoitteesta:

<https://helda.helsinki.fi/items/be690ad3-9dfd-4b66-9446-6d49a535506d>

Vaihtoehto avohakkuille

Suomalaisessa metsänhoidossa siirryttiin toisen maailmansodan jälkeen avohakkuisiin. Voimallisen metsänkäsittelyn seurauksena puujaloilla seisonut kansakunta vaurastui, mutta metsän luontoarvot köyhtyivät.

Aika vaihtoehdoille koitti vasta yli kuudenkymmenen vuoden jälkeen jatkuvan kasvatuksen tullessa lailliseksi vuonna 2014. Suomalaiset metsänomistajat lämpenivät uusille opeille nopeasti. Muuttuva metsä - teos vastaa tähän valtavaan tiedontarpeeseen.

Kirja on suunnattu metsänomistajille, mutta kansantajuuden ja jouhevasti kulkevan tekstin ansiosta tietokirjaa voi suositella kaikille suomalaisesta metsäluonnosta ja metsänhoidosta kiinnostuneille. Termejä käsitellään teoksen lopussa erillisessä sanastossa.

Kirjan jokaisessa luvussa esitellään metsänomistajien ja metsäammattilaisten kokemuksia jatkuvasta kasvatuksesta. Yhtenä esimerkkinä käsitellään Turun kaupunkia, jonka metsäsuunnitelma perustuu jatkuvaan kasvatukseen.

Vaikka jatkuvan kasvatuksen ilosanoma kiinnostaa varmasti juuri metsien virkistys- ja luontoarvoja tärkeänä pitäviä metsänomistajia menetelmällä on myös vahva taloudellinen pohja. Hoitomuoto on vähemmän työvoimavaltainen ja tuotantopanoksia vaativa soveltuen etenkin suometsiin, joissa sen ovat ottaneet käyttöön useat suuret metsäyhtiöt.

Teos on tasokas tietokirja ollen samalla painava ja mahdollisuuksia avaava puheenvuoro suomalaisten metsien kasvatuksesta. Ei ihmeikään, että osittain samojen kirjoittajien teos valittiin 2019 Tietokirjallisuuden Finlandia voittajaksi.

Muuttuva metsä

Pekka Juntti ja Anna Ruohonen

Like, 2023

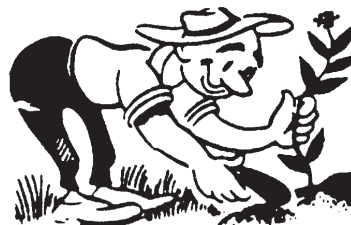
215 s.

**KYSY
ENSIN
MEILTÄ**

KUNTAA

TAIMITARHATUOTTEITA

KESTÄVIÄ TAIMIA, LAAJA VALIKOIMA

AHOSEN TAIMISTO

Karstula Puh. (014) 465 131
www.ahosentaimisto.fi info@ahosentaimisto.fi

TAIMITARHATUOTTEITA

**PUUT, PENSAAT, HAVUT,
HYÖTYKASVIT, PERENNAT,
KÖYNNÖKSET...**

**MONIPUOLINEN VALIKOIMA
LAATUA!
PYYDÄ TARJOUS!**

RENGON TAIMITARHA OY
Lukkopellontie 34, 14300 RENKO
puh 050 572 2634, 03-652 6122
www.rengontaimitarha.fi
myynti@rengontaimitarha.fi

KOULUTUSTA

Tilaa koulutukset
Viherympäristöliitolta

**RAMS
LHK
KESY
VKT**

info@vyl.fi

KASVI 2.0 – ENNAKKOLUULOTTOMASTI KOHTI TULEVAA

Webinaarisarjan kolmas osa:

31.10.2023 klo 12–14

Mukautuva ja hyvinvoiva kasvillisuus

PUUNHOIDON VERKKOKOULUTUS

1.11.2023, 8.11.2023 ja 15.11.2023

Katso ohjelma tämän sivun ilmoituksesta.

LHK VERKKOKOULUTUS

9.11.2023 klo 11:30–15:30

Luonnonmukaisten hulevesiratkaisujen
kunnossapito -koulutuksessa perehdytään
LHK-oppaan sisältöön.

TAIMIHANKINNOISSA

TAITAVAKSI!

16.11.2023

Kokouskeskus Puistotorni, Tampere

Katso tarkemmat tiedot viereiseltä sivulta.

VERKOSTOTAPAAMINEN

1.12.2023

Viheralan verkostotapaamisen ohjelma
rakentuu – seuraa tiedotusta!

VIHERPÄIVÄT JA

VIHERTEKNIikka-NÄYTTELY

14.-15.2.2024

Viheralan suurin vuosittainen ammattita-
pahtuma seminaariohjelmineen ja viher-
tekniikan näyttelyineen järjestetään Jyvä-
skylän Paviljongissa. Ilmoittautuminen loka-
kuusta 2023 alkaen: vyl.fi/viherpaivat

METSÄ- JA VIHERPÄIVÄT

6.-7.6.2024

Joka toinen vuosi järjestettävä kuntametsiin
ja viheralaan pureutuva seminaaritapahtu-
ma pidetään vuonna 2024 Lappeenrannassa.
Merkitse kalenteriin ja seuraa tiedotusta!

Lisätietoja tapahtumista: vyl.fi/tapahtumat

Puunhoidon koulutussarja alkaa!

Verkkokoulutukset Teams-alustalla

Sisältö:

Koulutuksessa käydään läpi mm. puiden istuttami-
seen ja leikkaamiseen liittyviä asioita, puiden kunto-
ja riskiarvioinnin peruseriaatteita, puita vaivaavia la-
hottajia, tauteja ja tuholaisia sekä rakenteellisia heik-
kouksia. Lisäksi käydään läpi erilaisia tapoja dokumen-
toida tehtyjä havaintoja ja puuomaisuuden hallintaa.

Kenelle:

Viheralan ja puunhoidon parissa työskentelevät,
esim. puutarhurit, kiinteistöhoitajat, isännöitsijät,
työnjohtajat, suunnittelijat, rakennuttajat ja valvojat.

Aikataulu:

Ke 1.11.2023 Taimilaatu, istutus, tehohoito ja puiden
suojaaminen työmailla

Ke 8.11.2023 Puiden leikkaaminen ja työturvallisuus

Ke 15.11.2023 Puiden kunnan seuranta ja -kuntoar-
viointi: puiden vauriot, lahottajat, patogeenit, doku-
mentointi ja puurekisterit

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat

Taimihankinnoissa taitavaksi! To 16.11.2023

Nyt on aika
ilmoittautua!

Taimistoviljelijät ry ja Viherympäristöliitto ry järjestävät yhdessä Viheralan taimipäivän Tampereella.

Aika:

To 16.11. klo 8.30-16

Paikka:

Kokouskeskus Puistotorni,
kokoustila Väinö Voionmaa, 8. krs
Hämeenpuisto 28, 33200 Tampere

Kenelle:

Viheralan tilaajat, valvojat, suunnittelijat,
rakentajat, taimituottajat, opettajat ja
opiskelijat

Sisältö:

Viheralan taimipäivässä puhumme
päivänpolttavista taimihankintaan
liittyvistä asioista:

- Mitä haasteita ja ongelmia on taimihankintoihin liittyen?
- Miten varmistetaan onnistunut taimihankinta ja mitkä asiat siihen vaikuttaa?
- Taimien vastaanottotarkastukset, millaisiin asioihin tulisi kiinnittää huomiota taimien vastaanottotarkastuksia tehdessä ja miten reklamoida tarvittaessa?
- Kuulemme myös kokemuksia Tampereen Ratikan perennahankinnoista sekä valvojan näkökulmaa mm. pahimmista sudenkuopista kasvillisuusrakenteiden laadussa työmailla.
- Päivän päätteeksi paneelikeskustelussa puhutaan tuotannon ja asiakkaan kohtaamisesta. Millainen on taimen tie taimistolta suunnitelmaan ja työmaalle?

Katso koko ohjelma ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat/taimipaiva

NOVENBERG

Maatiilet ja puumateriaalit kaikkeen piirakentamiseen

ACCOYA

KEBONY

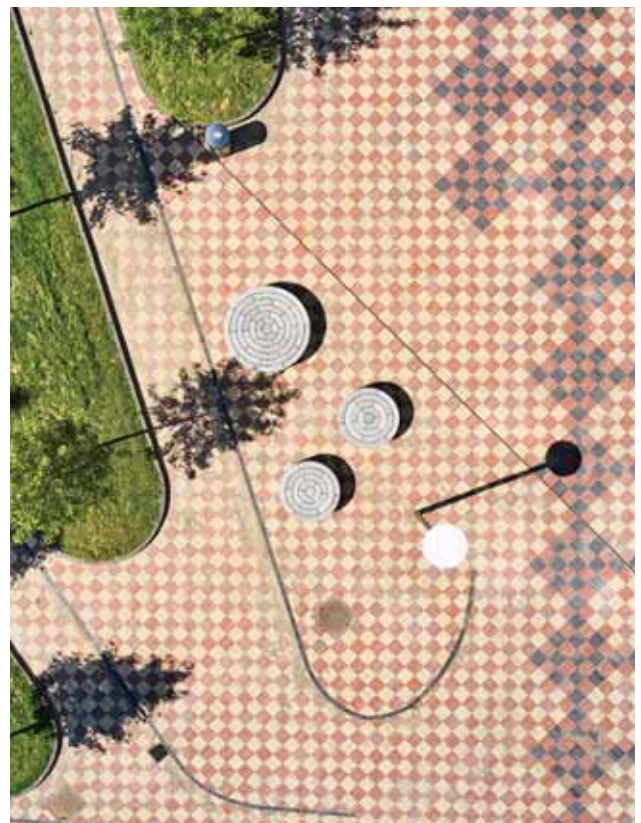
STEFFEN STEN

SATURE

DASSO

SHOU SUGI BAN

AVANT®

Viherrakentajan työkalupakki

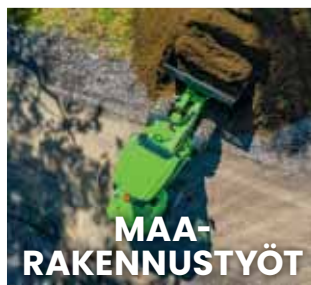
Yli 200 Avant-työlaitteen valikoimasta löydät kaiken, mitä tarvitset.

- Ruohonleikkurit
- Palkkiniittokoneet
- Niittomurskaimet
- Lehti-imurit
- Reunaleikkurit
- Kantojyrsimet
- Rikkaruohoharjat

- Kadunpesulaitteet
- Harjalaitteet
- Lumikauhat
- Lumiaurat
- Puskulevyt
- Lumilingot
- Hiekoittimet

- Kaivurit
- Sorakauhat
- Tasoituskauhat
- Nelitoimikauhat
- Seulakauhat
- Jyrsimet
- Tasoitusrilät

- Maaporat
- Kivilatojat
- Reunakivinnostimet
- Ruuvipaaluadapterit
- Trukkihaarukat
- Nostopihdit
- Ketjukaivurit

**Lyömätön
hintatehosuhde**

1320–1460 kg 2,8 m 800–950 kg

Alk. 27 947 € (alv 0 %)

**Voimaa ja ketteryyttä
juuri oikeassa suhteessa**

1500–1630 kg 2,8 m 1100–1190 kg

Alk. 40 684 € (alv 0 %)

**Erinomainen valinta
ammattikäyttöön**

1800–2100 kg 3,1 m 1400 kg

Alk. 44 197 € (alv 0 %)

**Suurin ja
voimakkain Avant**

2540 kg 3,5 m 1900 kg

Alk. 61 953 € (alv 0 %)

MYYNTIMME PALVELEE SINUA YMPÄRI SUOMEN KAIKISSA KONEIDEN HANKINTAAN LIITTYVISSÄ ASIOISSA.

YLÖJÄRVI
SEINÄJOKI
LIETO
JUVA
JYVÄSKYLÄ

Hanna Niemenlehto
Timo Talvitie
Jari Laukkanen
Kari Rahikainen
Jorma Venäläinen

03 347 8825
040 055 2000
045 139 4996
050 400 7228
050 475 5547

ESPOO
KEMPELE

Vesa Terhivaara 050 400 8588
Jari Rahkonen 050 065 1353

etunimi.sukunimi@avanttecono.com
www.avant.fi

Huolto 03 347 8875
Varaosat 03 347 8865

AVANT®

HALUATKO
LUKEA
LISÄÄ?

TILAA

Viherympäristö

osoitteesta viherymparisto.fi

Tilattuasi saat:

- korkeatasoisen tietopaketin rakennetun ympäristön viherasioista 6 kertaa vuodessa painettuna ja diginä, tai pelkästään diginä
- heti pääsyn käyttäjäystävälliseen digilehteen ja siellä olevaan kahden vuoden lehtiarkistoon
- mahdollisuuden jakaa juttulinkkejä kaikille avoimessa muodossa